Okultizam u njemačkom Reichu

Jaman, Marko

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:721374

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository of Faculty of humanities and social sciences

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

Okultizam u Njemačkom *Reichu*

Marko Jaman

Split, 2021.

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU
ISTRAŽIVAČKI RAD

ZAVRŠNI RAD
Okultizam u Njemačkom *Reichu*

STUDENT: Marko Jaman **MENTOR: DOC. DR. SC. Vlaho Kovačević**

Split, rujan, 2021.

SADRŽAJ

1. Uvod 3
2. Okultizam i njegov socio-religiozni kontekst u Njemačkom *Reichu* 4
3. Veza između Njemačkog naroda i okultizma 9
3.1. Karl Maria Wiligut 10
3.2. Guido von List 12
3.3. Društvo Thule 14
3.4. Stav Nacionalsocijalističke stranke prema okultnome 15
4. Adolf Hitler 18
5. Heinrich Himmler 24
6. Kako je okultna priroda Nacističke Njemačke utjecala na reputaciju Židova 27
7. Odnos Nacističkog režima prema religiji 29
8. Nacistička veza s Tibetom 31
9. Redefiniranje znanosti u Trećem *Reichu* 33
9.1. Teorija šuplje Zemlje 33
9.2. Teorija svjetskog leda 34
9.3. Korijenske rase 34
9.4. Rune i okultna simbolika 36
10. Stapanje znanosti i okultizma 39
10.1. Vojni eksperimenti 39
10.2. Tehnologije za okončanje rata 41
10. Zaključak 44
11. Literatura 46
Sažetak 47
Summary 47
Bilješka o autoru 49

1. Uvod

Nakon otkrića električne energije Drugi svjetski rat je možda najznačajniji događaj u ljudskoj povijesti po pitanju izravnog učinka na moderni svijet. A glavni uzrok ove mrlje na modernom dobu čovječanstva je upravo Treći *Reich* vođen svojim iluzijama i iskrivljenom slikom stvarnosti i znanosti. No uzmemo li u obzir da ljudi do informacija o ovako bitnome periodu povijesti najčešće dolaze preko raznih zabavnih medija, jasno je da će se kroz dugi niz godina pojaviti razne miskoncepcije i lažne činjenice koje su prihvaćene kao istinite. Miskoncepcije koje će se u ovom istraživačkom radu pokušati razjasniti su one vezane za Treći *Reich* i njegovu povezanost s okultizmom i natprirodnim.

Također bitan dio kako povijesti Trećeg *Reicha* tako i ovog rada je okultizam i ezoterizam, i iako ćemo okultizam i njegov razvoj kroz povijest objasniti u sljedećem poglavlju potrebno mu je dati odgovarajući uvod. Što se tiče ezoterizma po njegovoj definiciji to je doktrina odbijanja širenja ili objavljivanja misterija ili tajni ljudima koji nisu pripadnici njihova društva, no u kontekstu ovog rada ovaj je pojam usko vezan uz pojam okultizam te će se zbog toga koristiti u međusobnoj korelaciji (Riffard, 1986, 114/115). Okultizam je star koliko i čovječanstvo, budući da se on svodi na jednostavne i inherentne oblike vjerovanja poput magijske ideje i vjerovanja, raznih oblika rituala, šamanizma i spiritualnosti. Kao takav okultizam se nalazi u korijenu svih svjetskih religija, a ni Treći *Reich* nije ostao lišen njegovog utjecaja. Tu se nameće pitanje zašto je baš okultizam toliko bitan u korelaciji s nacističkim režimom, kakav utjecaj ima nekoliko eksperimenata i suludih vjerovanja na režim od kojeg je u jednom trenutku strahovao cijeli svijet. Kao što smo naveli odgovor na to pitanje, ali i mnoga druga vezana za okultizam i njegovu rasprostranjenost u Trećem *Reichu* nastojat ćemo pronaći u sljedećim poglavljima ovog rada (Črpić i Jukić, 1998, 610). Također pokušat ćemo objasniti brojne netočne činjenice i teorije o praksama nacističkih okultista i znanstvenika koje su se kroz godine pojavile, jer koliko god taj period bio bizaran i fantastičan, kao što ćemo vidjeti neke tvrdnje su jednostavno netočne.

U radu ćemo također istražiti početke okultizma među Nijemcima, glavne aktere u širenju okultizma, ulogu samoga Adolfa Hitlera i njegovu vezu s okultizmom, kako je okultizam utjecao na mišljenje o židovima i ostalim inferiornim rasama, popularne okultne znanosti i čudnovate tehnologije s kojima su se nacisti nadali dovesti rat do okončanja. Također objasnit ćemo i okultnu simboliku te mnoge druge okultne aspekte Trećeg *Reicha*.

2. Okultizam i njegov socio-religiozni kontekst u Njemačkom *Reichu*

Prije nego objasnimo što je okultizam u kontekstu Trećeg *Reicha* i kakav je bio njegov utjecajo potrebno je objasniti što je to okultizam u svom izvornom obliku. Samu riječ okultizam je stvorio Eliphas Levi 1856. godine iz latinskog pridjeva *occultus* što znači skriven, tajan, tajanstven. Okultizam kao pojam označava vjerovanje u okultne sile i okultne znanosti. Okultizam kao vjerovanje je ono što većini padne na pamet kada razmišljaju o okultizmu i on obuhvaća postojanje kanala putem kojih se nevidljivi svijet utječe na onaj vidljivi i u njemu se manifestira, zatim on istražuje paralele i interakcije kako između vidljivog i nevidljivog, tako i između živih bića, okultizam se također zalaže za čuvanje tajnosti doktrine i rituala. Zanimljivo je i da okultizam zagovara vjerovanje da postoji snažna povezanost između tajnih doktrina, obreda i rituala u različitih naroda, nešto kao univerzalne prakse. Okultizam kao praksa podrazumijeva spoznaju i primjenu raznih okultnih praksi kao što su magija, astrologija, okultna medicina, alkemija te mnoge druge. Ako gledamo okultizam u užem smislu, on tada obuhvaća ukupnost svih okultnih umijeća i okultnih znanosti. Također okultizam kao doktrina sebe smatra antimaterijalističkim i praktičnim te evolucionističkim i reinkarnacionističkim pravcem (Riffard, 1986, 282/283).

Što se tiče religijskog spektra, okultizam spada u jedan od oblika alternativne religioznosti koji se može iskazati kao ezoterična ili okultna religioznost. Dobar primjer za njih možemo pronaći u najranijoj povijesti čovječanstva u obliku magijskih ideja, vjerovanja i rituala odnosno u drevnom šamanizmu ili spiritističkoj magiji, koja se nalazi na izvorištu mnogih religija (Črpić, Jukić, 1998, 610). Upravo iz tog razloga okultizam možemo promatrati kroz leću sociologije religije, budući da ona baveći se ovom temom uspostavlja dijalog s različitim manifestacija religioznog. Ona to čini baveći se različitim temama religioznog fenomena, kroz koje pronalazi odgovore o religioznom fenomenu te na taj način dolazi do razumijevanja njegovog značenja. Također potrebno je istaknuti da kada je riječ o okultnom fenomenu religioznosti, iza njega gotovo uvijek stoje sebični ciljevi kao što su traganje za proširenjem svijesti, tajnom vlastitog života i za dubinama svemira, otkrivanje i ovladavanje mističnim moćima te potom prikrivanje načina njihova otkrića (Wild, 2013, 23).

Ako pak uzmemo Treći *Reich* i njega promotrimo prema gore navedenim kriterijima, odnosno ako promotrimo manifestaciju okultizma u religioznom obliku i nastanak pseudo religioznosti vidimo fascinantan slijed događaja. Naime vodstvo Trećeg *Reicha* pod upravom Himmlera je imalo mračne planove za religiozni aspekt Tisućljetnog *Reicha*. Okultna elita je međusobno, ali i u očima javnosti uzdizala Hitlera i gradila ga kao svojevrsnog Mesiju

njemačkog naroda, odnosno spasitelja odabranog plemena. Ako usporedbe s Isusom nisu dovoljno jasne pažnju je potrebno obratiti na direktnu usporenu Dietricha Eckharta između Hitlera i Isusa. Sam Himmler je imao viziju preoblikovanja SS u izopačenu verziju religioznog odreda koji bi upravljao Trećim *Reichom*. Taj odred bi također imao svoje obrede, prakse, učenja i rituale koji bi imitirali oblik i svrhu onih iz Kršćanske religije. No njihov odnos s Kršćanstvom je bio složeniji od običnog prepakiranja običaja s okultnim elementima. Prema svemu sudeći taj odnos upućuje na toleranciju Kršćanstva, s mračnim poslijeratnim planovima. Još jedan vidan način prodora ovog okultnog pseudo-religionizma u njemačko društvo su brojna okultna društva koja su nastala u njemu, neka od najznačajnijih su društvo Thule i Vril društvo koje je imalo poveznice s Tibetom. Naravno sve ovo su kompleksne samostojeće teme koje će se detaljno objasniti u samostalnim poglavljima.

U sljedećem paragrafu ćemo se referirati na sekularizaciju i njenu ulogu u širenju okultizma kako u Trećem *Reichu* tako i u suvremenom društvu, stoga je taj kompleksan pojam potrebno objasniti da bi se tematika bolje razumjela. Iako pojam u suštini znači isto, proces u kojem u ovom slučaju država gubi svoja religijska obilježja i usvaja ona sekularna ili kako je to Chaves opisao kao „pad religijskog autoriteta u društvu“ (Chaves, 1994, 749–774), sekularizacija danas i sekularizacija koja je zahvatila Njemački narod nakon Prvog svjetskog rata nije ni približno ista. Također treba spomenuti da iako se na prvu ruku ovaj proces čini jednostavnim, njegov učinak na društvo je ono što ga čini zanimljivim. Sekularizacija suvremenog društva se može sagledati kao kompleksan društveni fenomen koji obuhvaća religijsku, kulturnu i političku komponentu društva zahtijeva višedimenzionalni pristup. Upravo zbog te činjenice sekularizaciju objašnjavaju, podupiru, kritiziraju i opovrgavaju brojne sociološke teorije. Spomenimo samo imena teoretičara poput Stivea Brucea, Bryana Wilsona, Petera Bergera i Karela Dobbelearea koji su u svojim radovima pokušavali razjasniti ovaj iznimno kompleksan koncept. Ako pogledamo strukturu našeg društva, teško se ne složiti s Wilsonom koji je utvrdio kako „moderna društvena organizacija implicira sekularnost“ (Starić, 2009,1019) i prisjetiti se F. Tonniesa koji je u svojoj tipologiji zajednice i društva otkrio kako prelaskom zajednice u društvo, racionalizam i individualizam ulaze u prvi plan. Pojava tih novih društvenih uvjeta sveto „gura“ u drugi plan. Wilson ističe kako se radi o novome društvenom kontekstu „u kojem se zahtijeva empirijski-racionalno razmišljanje zato što društveni poredak u sebi nije više upleten u sveta značenja i misterije, već je reguliran tehnologijom“ (Jukić, 1999, 214). U tom kontekstu važno je istaknuti Wilsonovu koncepciju „socijetalizacije“ koja se odnosi na „proces u kojem su prividno 'slučajni' efekti određenih društvenih uređenja, koji ostaju neotkriveni dok ih sociolozi ne

otkriju, podložni racionalnim mislima i tehničkim procedurama“ (Jukić, 1999, 214). Religija, a i sveto, jer je ono u njezinu središtu, gubi svoju ulogu kao faktor društvene kohezije, društvene legitimacije i zajedničkog izvora smisla. Steve Bruce spominje „kompartmentalizaciju“ i „privatizaciju“ religije, odnosno povlačenje religije u privatnu sferu (Ćimić, 2005, 36). Kada sve prethodno navedeno usporedimo sa sekularizacijom u Weimarskoj Republici vidimo tu jasnu razliku o kojoj smo govorili. Prije nastanka Weimarske Republike i Weimarskog ustava, sve religijske organizacije država je kategorizirala u tri skupine. Najveće organizacije poput Katolika i Evangelista su bile klasificirane kao javne korporacije, što im je omogućilo da svoje članove discipliniraju kako misle da je pravilno i da nameću poreze. Također treba naglasiti da iako su te Crkve bile formalno odvojene od države, njihove organizacije su bile učestalo korištene za obnašanje službenih vladinih dužnosti. Manje organizacije kao što su Luteranci, Baptisti i Židovi imali su status privatne pravne korporacije i kao takvi su imali pravo na primanje državnih subvencija i stavljeni su pod državni nadzor posebno u sekularnim poslovima, od njih se također nije očekivalo da će surađivati u obavljanju državnih funkcija. Treća i najmanja skupina je bila ona dobrovoljnih religijskih organizacija koje nisu imale nikakve veze s vladom. No nakon uvođenja Weimarskog ustava situacija se mijenja. Naime ustav izričito ističe da „Ne postoji državna crkva“ (Deutsch, 1963, 461/462). Ostavka Njemačkog Cara koji je ujedno bio i glava Protestantske crkve poslužila je kao savršena i bezbolna premosnica u sekularno društvo (Deutsch, 1963, 461/462). Taj manjak kontrole od strane religijskih tijela je kasnije doveo do razvoja ekstremnog liberalizma, kojeg su pak kasnije nacisti iskoristili da pridobiju javnost na svoju stranu.

Za kraj poglavlja o okultizmu i prije nego krenemo u okultizam u Trećem *Reichu* moramo objasniti njegov položaj odnosno viđenje u modernom društvu i usporediti ga s onim u Trećem *Reichu*. Danas je ezoterična i okultna religioznost prodrla u sve pore privatnog i javnog života. Suvremena se verzija ezoterizma i okultizma manifestira kao gatanje, praznovjerje, spiritizam i tajna znanja, magijska umijeća, urbano čarobnjaštvo, itd. U tom smislu, religija postaje fluidna i može biti čas magija, čas navika, zabava, trgovina, pa čak i igra. Ona ne sadržava nikakve stalnosti i zakonitosti, sve je nebulozno i mobilno u prostoru svetoga. Jedino što je stalno pojedinac, koji traži svoj fragmentirani identitet u religiji koja sama po sebi nema identiteta (Črpić, Jukić, 1998, 611). Riječ je o kulturi kao ideologiji životnog stila iza čega se krije totalno ispražnjenje smisla izvorne religije (Paić, 2006, 45). Toliki uspjeh je okultizam pronašao zbog sekularizacije koja je stvorila jaz u religioznosti koji traje već desetljećima kroz tradiciju. Taj rascjep u izvanjskoj (post)modernoj kulturi i

unutarnjoj dimenziji religioznosti obuhvaća sve njene aspekte pa tako i samo poimanje svetoga. Član današnjeg društva se nalazi zarobljen u tom čudnom procjepu. S jedne strane ima sekularizaciju koja guta i poništava sveto, a s druge, sam stvara svoju svetinju koja ne može djelovati kao zamjena tradicionalnoj religiji, već je ona nešto posve novo i njoj suprotstavljeno (Mardešić, 2007, 435/436). Stoga se i sam pojam svetoga više ne može temeljiti i vezati za samu religiju odnosno Crkvu nego se počinje shvaćati mnogo šire. Sve to rezultira time da u ovoj suvremenoj verziji okultizma granice između duha i materije, između Boga i svijeta postaju sve suptilnije. Čovjek nije samo subjekt koji spoznaje, već je on istodobno i objekt kojega treba spoznati. Tako samospoznaja postaje samootkupljenjem. A to je zapravo moderni oblik prastare gnoze, drevnog i opasnog učenja, koje pretpostavlja "čisto subjektivnu vjeru koju jedino zanima određeno iskustvo ili niz ideja i spoznaja za koje se drži da mogu utješiti i prosvijetliti, ali gdje pojedinac u konačnici ostaje zatvoren u skučenom okviru vlastitog razuma i svojih osjećaja". Apostolska pobudnica Evangelii gaudium (24. studenoga 2013.), 94: AAS 105 (2013.), 1059. Gnosticizam je jedna od najpogubnijih ideologija,,0 bezrazložno veliča znanje ili određeno iskustvo, smatra da je njezina vizija stvarnosti savršena, lako se ta ideologija, a da možda toga nije ni svjesna, hrani samom sobom i postaje još više slijepa. Odnosno gnoza nije niti znanje niti vjera, ona je mudrost koja se odnosi na svete misterije i za posljedicu ima spasenje (Riffard, 1986, 136). Katkad postaje posebno varljiva kad se prerušava u bestjelesnu duhovnost. Jer gnosticizam po svojoj naravi želi ukrotiti otajstvo, bilo otajstvo Boga i njegove milosti bilo pak otajstvo života drugih ljudi. Pismo velikom kancelaru Argentinskoga papinskoga katoličkog sveučilišta u prigodi 100. obljetnice Teološkog fakulteta (3. ožuj-ka 2015-: L'Osservatore Romano, 9.-10. ožujka 2015-, 6.) Opća javnost nastavlja gledati na okultizam kao na nešto tabu, ali u društvu koje se sve više sekularizira i javno odbacuje ne nužno religiju nego Crkvu, pojedinci su ti koji ispaštaju. Budući da su oni ti koji ostaju bez stupa koji je svima potreban za sretan život, i upravo taj manjak duhovnog i moralnog vodstva tjera ljude u ralje alternativnih opcija poput okultne pseudo-religije. Kada to sve usporedimo s onim što je zabilježeno u Trećem *Reichu* vidimo obilje sličnosti. Naime kao i danas okultizam je Njemačko društvo zahvatio zbog svojevrsne sekularizacije po kojoj je Weimarska Republika bila poznata. To je dopustilo okultizmu i drugim eksperimentalnim religijama da puste svoje korijene u Njemačkom društvu. Dobra doza gnosticizma u kombinaciji s ekscentričnim vodstvom i već spomenutom sekularizacijom dovela je do nastanka svih kvazireligioznih obilježja i imitacija Kršćanske religije koje navodimo u prethodnom paragrafu. No gdje pronalazimo razliku između modernog društva i Njemačkog društva pod vodstvom *Führera* je u odnosu javnosti prema

okultizmu i religioznosti koja iz njega nastaje. Dok je danas okultizam još tabu, posebno u tradicionalnim društvima i među starijim generacijama u Trećem *Reichu* narod je bio potican da istražuje okultno i okultizam je kao takav bio opće prihvaćen i normaliziran do ekstrema. To je privuklo mnoge šarolike pojedince s ekstremnim idejama, no kao što smo već spomenuli tako kompleksne teme zaslužuju svoja poglavlja.

3. Veza između Njemačkog naroda i okultizma

Okultizam u obliku u kakvom je zabilježen u Njemačkoj za vrijeme vlasti Adolfa Hitlera nije nastao kao posljedica jednog ili čak nekoliko događaja, već je on posljedica duge povijesti i kulturne klime njemačkog naroda. Naime njemački narod ima dugu povijest okultnih i paganskih vjerovanja koji su uvijek bili dio narodne kulture, to je rezultiralo isprepletenošću nacionalizma i okultizma kod njemačkog naroda. Stoga je okultizam odnosno vjerovanje u postojanje kanala putem kojih nevidljivi svijet utječe na onaj vidljivi i u njemu se manifestira, te u paralele i interakcije kako između vidljivog, nevidljivog, i između živih bića, bilo urezano duboko u svijest Nijemaca, a nacionalizam je bio alat koji je ta okultna vjerovanja izvukao na površinu. Prvi značajan događaj koji budi u Nijemcima nacionalistički pokret je gubitak sedmotjednog rata između Austrije i Pruske, koji je uzrokovao raspad Njemačke Konfederacije i izolaciju Austrije iz Habzburške Monarhije. Kada tome pridodamo da se nakon Prvog svjetskog rata Njemačka našla suočena s ogromnim sankcijama nametnutima od strane pobjednika, i da su te sankcije erodirale Njemačku ekonomiju a samim tim i ponosni duh Nijemaca, počinje se formirati slika nekoć ponosnog imperijalističkog naroda koji se našao u limbu unutar kojeg nije znao kako se osjećati po pitanju svoga nacionalizma i kulture. I upravo u takvim trenutcima kad je pojedinac najranjiviji, on traži utjehu u religiji, a koji oblik religioznosti se čini primamljivijim od onoga koji nema nikakva pravila, nikakve odrednice ni zakone, religioznost koja je fluidna i apstraktna te u potpunosti podređena i ovisna o pojedincu. Naravno riječ je o okultizmu, koji je u kombinaciji očajnih ljudi koji žele vratiti staru slavu svog naroda i koji imaju dugu povijest okultnih vjerovanja, pronašao plodno tlo da poprimi razmjere kakvi nikad prije nisu zabilježeni (Črpić i Jukić, 1998, 611).

Kao što smo već spomenuli okultizam je unutar Trećeg *Reicha* doživio do tada neviđen procvat i uspjeh i kao takav se manifestirao na brojne načine. Gotove sve moguće aspekte i manifestacije okultizma navedene u prethodnom poglavlju možemo pronaći unutar Trećeg *Reicha*, čak i one koje su navedene kao specifične za moderno doba. Bili to spoznaja i primjena raznih okultnih praksi kao što su magija, astrologija, okultna medicina i slično ili prakticiranje i promoviranje raznih obreda i rituala koji bi se mogli opisati kao na granici šamanističkog ponašanja, pa sve do gnosticizma i stvaranja novih i osobnih svetinja. Sve ovo ali i mnogo više možemo pronaći u Trećem *Reichu* i sve to ćemo dubinski objasniti u nadolazećim poglavljima.

Bitnu ulogu u širenju okultizma je imao i *Völkisch* odnosno narodnjački pokret koji je nastao u Austriji paralelno s pan-germanskim pokretom. Za razliku od pan-germanskog pokreta koji se usmjerio na političko djelovanje uloga *Völkischa* je bila usmjerena prema nacionalnosti odnosno *Völkischu* i cilj im nije bio samo da potaknu Nijemce na nacionalnost i ljubav prema svom narodu već naglašavanje važnosti folklora naroda i njegove uloge u životu svih Nijemaca. *Völkisch* pokret je također bio rodno mjesto brojnih praksi i ideja koje su bile opće prihvaćene u nacističkoj Njemačkoj kao što su život u skladu s prirodom, poštivanje predaka i njihove mudrosti, fascinacija drevnim spomenicima i monolitima, razumijevanje astrologije i svemirskih ciklusa te ono po čemu su nacisti najpoznatiji mržnja prema židovima (Baker, 2000, 24)

Stoga kad je vrijeme došlo Hitler i Goebbels nisu morali uložiti mnogo truda da bi u njemačkom narodu stvorili plamen osvete, on je već gorio, a na njima je bilo da ga rasplamsaju. Kao bijeg od deprimirajuće stvarnosti *Völkisch* nacionalisti predviđaju megalomanske ratove u bliskoj budućnosti iz kojih će Njemačka izaći kao pobjednik, nakon čega će se osloboditi svih problema koji su je u tom period opterećivali. U vojnom porazu, ekonomskoj krizi uzrokovanoj inflacijom te okupaciji njemačkog teritorija vidjeli su priliku da narod inspiriraju pričama o božanskoj volji i uskrsnuću njemačkog carstva, te su tu priliku objeručke prihvatili (Kurlander, 2017, 211). Upravo je taj snažan osjećaj pripadnosti i taj zajednički mentalitet naroda koji je u period između Prvog i Drugog svjetskog rata bio u jednu ruku besciljan i zbunjen je pomogao Hitleru pri usponu na vlast. On je bio utjelovljenje njihovog nacionalističkog duha, njihova zastava od krvi i mesa, svojevrsni Mesija koji ih je trebao izbaviti iz dubina u kojima su se našli (Kurlander, 2017, 63).

Karl Maria Wiligut

Wiligutova reputacija i važnost među *Völkisch* skupinama i SS-om se temeljila na njegovoj tvrdnji da je on posljednji u dugom nizu Germanskih mudraca, *Uiligotis* iz *Asa-Uana-Sippea*, čije se djelovanje može datirati u daleku prapovijesnu eru. Wiligut je tvrdio da posjeduje vidovito sjećanje, točnije neku vrstu zajedničke svijesti koju dijeli sa svojim predcima, što mu je omogućilo da se prisjeti povijesti i iskustva svog plemena kroz milenije koji su prošli. No budući da postoji manjak predratnih dokumenata teško je utvrditi kada je Wiligut prvi put objavio ovu sposobnost. On sam je tvrdio da je dobio upute o runama od svog djeda Karla Wiliguta (1794-1 883), ali također tvrdi da je njegov otac službeno započeo obiteljsko bavljenje misticizmom 1890, a seriju od devet poganskih zapovijedi navodno je napisao on već u srpnju 1908. Jedini izvor za Wiligutov prijeratne poganske aktivnosti je

Theodor Czepl iz reda Novih Templara, koji je za Wiligut saznao oko 1908. godine kroz okultni krug u Beču, čiji su članovi bili Willy Thaler, rođak Wiliguta, njegova supruga Marie Thaler, poznata glumica. Von Liebenfels dao je Czeplu zadatak da ponovno uspostavi kontakt s Wiligutom nakon rata, jer su u to vrijeme glasine o njegovoj sposobnosti kontakta s prošlosti postale aktualne u subkulturi *Völkisch* okultista. Czepl je u skladu s tim posjetio Wiligut u tri navrata, u jednom navratu provodeći čak sedam tjedana u Wiligutovom domu u Salzburgu u zimu 1920-1. On svoja iskustva s Wiligutom zabilježio u opsežnom memorandum (Goodrick-Clarke, 1985, 180).

Wiligut je također imao drugačiju verziju povijesnih događaja. On drevnim Nijemcima pripisuje povijest, kulturu i religiju koja je daleko šira od onoga što su akademici opće prihvatili. Njegova kronologija započela je oko 228 000 godina prije Krista, kada su na nebu bila tri sunca i Zemlja je bila naseljena divovima, patuljcima i ostalim mitskim bića. Prava povijest započela je za Wiliguta kad su njegovi preci, Adler-Wiligoten, pomogli vratiti mir i blagostanje nakon dugog razdoblja sukoba i time otvorili drugu boso kulturu, čiji je simbol bilo osnivanje grada Arual-Joruvallas odnosno Goslara 78 000 prije Krista. Oko 12500 prije Krista je na scenu stupio Irwas stvarajući sveopću i novu vjeru Nijemaca, sve dok joj se nisu suprotstavili votaničari. 9600 prije Krista dogodio se vrhunac u neprekidnim ratovima između dviju religija. Jednu je predstavljao Baldur ili kako ga još Wiligut naziva Chrestos, sveti prorok Irminizma, kojeg su votaničari pokušali razapeti u Goslaru. Međutim, prorok je pobjegao u Aziju i bitka dviju religija se nastavlja tijekom sljedećih stoljeća. Wotanisti su na kraju uspjeli uništiti sveto središte Irminista u Goslaru 1200. pr. Kr. i Irministi su osnovali novi hram u Exsternsteineu blizu Detmolda (Goodrick-Clarke, 1985, 181).

Wiligut je jasno prepoznao sličnosti između vlastite mitologije i teorija koje su u Njemačkoj oslobodili i na snagu doveli nacisti revolucijom u siječnju 1933. Njegov stari prijatelj Richard Anders, sada časnik u zloglasnom SS-u, upoznao je starog mistika sa svojim šefom Heinrichom Himmlerom, kojeg je Wiligut toliko impresionirao svojom sposobnošću vidovitog sjećanja da se Himmler odmah odlučio iskoristiti ovaj jedinstveni izvor informacija o drevnoj germanskoj religiji i tradiciji. U rujnu 1933. Wiligut se pridružio SS-u pod pseudonimom Karl Maria Weisthor i imenovan je pročelnikom odjela za Pred i ranu povijest unutar rase i Glavni ured za naselja (*Rasse-und Siedlungshauptamt*) SS-a sa sjedištem u Minhenu. Čini se da su se njegove dužnosti ovdje sastojale od zapisivanja dijelova njegovog kolektivnog sjećanja na papir, raspravljanja o svojoj obiteljskoj tradiciji s Himmlerom i općenito iznošenju njegovog mišljenja i komentara o povijesnim događajima. Tijekom 1934.,

njegove prve pune godine SS službe, Weisthor je našao naklonost kod svog novog gospodara. Arhivirani dokumenti iz ove godine ukazuju na najsrdačniji odnos između Himmlera i Weisthora, do te mjere da je zabilježena razmjena rođendanskih brzojava i darova. Još važnije, mnogi predmeti koji se odnose na obiteljsku tradiciju Wiliguta, među kojima su rimovani stih o mudrosti runa, mitološka poezija, eseji o kozmologiji i epohe svjetske pretpovijesti, kopija njegovih devet poganskih zapovijedi iz 1908., s runskom transliteracijom te irminist paternoster u gotičkom jeziku. Većina tih predmeta je pronađena upravo među Himmlerovim privatnicima. U travnju 1934. Weisthor je unaprijeđen za SS *Standarten-firera* odnosno pukovnika kako bi odražavao svoj bivši čin iz carske Austrijske vojske i u listopadu 1934. imenovan je šefom Odjela VIII ili Arhiva u Glavnom uredu za rase i naselja. Njegovo promaknuće u SS *Oberfiihrer* poručnik-brigadir slijedio je već sljedeći mjesec (Goodrick-Clarke, 1985, 183).

Guido von List

Kao i većina Austrijanaca, obitelj List bila je rimokatolička i List je bio kršten u crkvi Svetog Petra u Beču. Međutim, u 1862. dogodio se incident koji je otkrio njegovu nezainteresiranost za kršćansku religiju. Kad su njegov otac i prijatelji planirali posjetiti katakombe ispod katedrale sv. Stjepana, List se odlučio pridružiti odraslima. Tamni i uski svodovi ostavili su snažan dojam na mladog Lista. Kasnije u životu kada je opisivao taj događaj tvrdio bi da je kleknuo prije nego što je uništio oltar u kripti i zakleo se da će izgraditi hram Wotanu kada odraste. List također kasnije tvrdi se upravo tada dogodila njegova konverzija odnosno prosvjetljenje (Goodrick-Clarke, 1985, 34).

Tada je izgleda formirao svoje vjerovanje da je on posljednji u dugom, slavnom nizu nordijskih čarobnjaka poznatih kao Armanen, čiji su plavokosi, plavooki preci bili zaslužni za istjerivanje rimskih legija iz Njemačke. Von List 1893. godine, u dobi od 19 godina, primio je svete zapovijedi u cistercitskom samostanu u Heiligenkreuz, ali šest godina kasnije izbačen je zbog nespecificiranih prijestupa. Nakon čega je formirao vlastiti vjerski poredak, Red Novog Templara, koji je izgrađen na uvjerenju da su dobro i zlo ratovali na ovozemaljskom svijetu, prva sila je utjelovljena u arijevskom narodu, a druga u rasno inferiornim vrstama. Arijevci su, rekao je Liebenfels, štovali boga Fraju Christus, što je gotičko ime za Isusa koji je zahtijevao žrtveno istrebljenje tih podljudi da bi se pročistio svijet. Tu se vidi još jedna paralela s nacističkim politikama (Roland, 2007, 22).

Prije nego nastavimo s von Listovom kronologijom objasnit ćemo pojam arijevci budući da je

toliko toga u Trećem *Reichu* vezano za njega. Riječ koja je svima poznata po svojim rasističkim asocijacijama imala je mnogo više interpretacija od one koju su joj dali nacisti. Štoviše u dugom nizu njezinih tumačenja nacisti su bili posljednja karika. Prva definicija dolazi iz starije povijesti, točnije iz sanskrta gdje je imala oblik *Arya* u vedskim tekstovima. *Arye* su pripadnici indoiranskih klanova koji su zauzeli sjeveroistočni dio Iranske visoravni i Afganistan u III. tisućljeću pr. n. e. Prije razdvajanja na Indijce i Irance oko 1600. g. pr. Kr., Od tih klanova nije nastala nikakva rasa niti etnička skupina, nego dio indoeuropske porodice jezika uključujući iranski ogranak i indoarijsku granu. Drugo tumačenje dolazi iz lingvistike, gdje Arijski označava indoeuropski, odnosno porodicu jezika kako ju je izdvojio F. Bopp u djelu "Usporedna gramatika indoeuropskih jezika". Indoeuropska jezična grana uključuje sljedeće grane: hetitsku, indijsku, iransku, toharsku, armensku, tračkofrigijsku, grčku, ilirsku, albansku, italičku, keltsku, germansku, baltičku i slavensku. Sljedeća iteracija se veže uz religija i tu Arijski znači plemenit, mističan. Četvrta definicija je ona P. Blavatsky u kojoj je Arijevac pripadnik pete Rase Majke, nasljednice Atlantide. Ta rasa je opisana kao europska, bijela, superiornu rasu. I posljednja verzija je ona iz moderna povijest koja je svima poznata tu je Arijevac plavokosi, plavooki nadčovjek po shvaćanju rasista Trećeg *Reicha* (Riffard, 1986, 42/43).

Njegova želja da se diferencira od svog prijašnjeg života je bila tolika da je ime koje mu je dodijeljeno pri rođenju Guido Karl Anton List promijenio i dodao mu aristokratski naziv "von", praksa koja je bila učestala među njegovim kolegama koji su se bavili okultizmom. Uobičajeno je da ga se prikazuje kao vizionara, mistično nastrojenog, bradatog patrijarha ariosofističkog pokreta, odnosno skupine *Völkisch* nacionalista sa sjedištem u Beču koji su nastojali ujediniti podijeljenu naciju ističući svoj kulturni identitet u vrijeme političkog nejedinstva (Roland, 2007, 14). List je preferirao ulogu mistika i gospodara unutar grupe učenika, zadatak prenošenja njegovih ideja pao je na njegove sljedbenike koji su se pridružili rasističkim organizacijama u Wilhelm Njemačkoj.

Takvi su ljudi bili pukovnik Karl August Hellwig i Georg Hauerstein sen., Bernhard Koerner, Philipp Stauff i Eberhard von Brockhusen, koji su bili prožeti Listovim idejama. Oni su poput apostola širili Listove okultno-nacionalističke ideje povijesno značajnim desničarskim organizacijama u Njemačkom *Reichu*. Hellwig i Hauerstein bili su među osnivačima *Reichshammerbunda* u Leipzigu 19. svibnja, dok su Koerner, Stauff i Brockhusen zauzimali ključne položaje u Germanen društvu, svojoj tajnoj sestrinskoj organizaciji. Priča o ariozofiji u Njemačkoj će napokon predstaviti Rudolfa von Sebottendorffa, obožavatelja rada

kako Lista tako i Lanz von Liebenfels, koji je uspostavio između 1917. i 1919. dvije rasističke sekte u Minhenu odakle je kasnije i nastala Nacionalsocijalistička Njemačka radnička stranka (Goodrick-Clarke,1985, 123).

List je ostavio svoj utisak i na području okultizma koji se zasniva na *völkisch* runama. Naime on je bio prvi pisac koji je stvorio poveznicu između određene napisane rune koja pripada određenoj seriji od osamnaest slova, odnosno *futharki*, s runskim čarolijama koje je Wotan putem Havamal, zbirke mudrosti i pjesama koje se pripisuju samom Wotanu, prenio smrtnicima. List je svakom stihu pridijelio određenu runu, uz to pripisujući još okultno značenje i moto odnosno krilaticu. Ta okultna značenja i krilatice trebale su predstavljati doktrine i smjernice ponovno otkrivene religije votanizma. Tipične krilatice su bile: 'Upoznaj sebe, onda znaš sve!'; 'Prigrli svemir u sebi i možeš svladati svemir!'; 'Ne boj se smrti, ona te ne može ubiti!'; 'Tvoj život počiva u Božjoj ruci, vjerujte mu u sebe! '; 'Brak je korijen arijske rase!'; i „Čovjek je jedno s Bogom!“. Naglasak ovih maksima na unutrašnje snage ljudskog duha i njegov identitet s Bogom otkriva gnostičku prirodu votanizma (Goodrick-Clarke, 1985, 50).

Društvo Thule

Jedan faktor koji je imao možda najveći učinak pri formiranju okultnih pa čak i rasističkih svjetonazora Trećeg *Reicha* je bilo društvo Thule. Rudolf von Sebottendorff glavni osnivač društva upoznao je svog istomišljenika i suosnivača, Waltera Nauhausa, tijekom regrutacijskih napora za Walvaterovo poglavlje njemačkog reda. Nauhaus je bio kipar na obuci, fasciniran, poput mnogih völkisch intelektualaca, ezoteričnom stranom Kabale, kao i egipatskim i hinduističkim vjerskim uvjerenjima. Sa svojim prijateljem Walterom Deickeom, Nauhaus je već formirao diskusijsku skupinu na Novu godinu 1918. S ciljem istraživanja okultnih ideja. Nazvali su ga društvo Thule. Ime dolazi od istoimenog izgubljenog kontinenta za kojeg se smatralo da je podrijetlo teutonske rase (Kurlander, 2017, 39).

Nakon osnutka Thule društva, Sebottendorff i njegovi kolege odlučili su se za dva bitna strateška koraka u ranu jesen 1918. Prvo je Sebottendorff kupio novine, Minhenski promatrač čiji je slogan glasio “Nezavisni papir za Nacionalnu i rasnu politiku” (Kurlander, 2017, 40). Novine su maskirane kao sportski list odnosno Sportblatt, kako bi ostale neprimjetne liberalnim i socijalističkim oporbama. Sebottendorff je obrazložio sportsku krinku tvrdnjom da Židova sport zanima samo ako pokazuje dobit. U roku od godinu dana “Minhenski promatrač” bi promijenio ime u “Rasni promatrač”, odnosno *Völkischer Beobachter* ili VB, postavši glavno tiskovno sredstvo nacističke stranke (Kurlander, 2017, 40).

Sebottendorff bi u javnosti uvijek naglašavao kako je društvo bilo strogo apolitično i zainteresirano samo za okultne aktivnosti. No to inzistiranje na apolitičnosti je bilo više taktički potez nego iznošenje činjenica. Naime političke organizacije Carske njemačke i rane Weimarske republike prvenstveno su zanimale ekstremističke političke organizacije, a ne ezoterični krugovi za raspravu. Ako to uzmemo u obzir, postaje jasnije da se ta apolitičnost koristila kao štit od potencijalnog nadzora i progona. Ova relativna sloboda od nadzora vjerojatno objašnjava zašto se društvo Thule uspjelo otvoreno sastati u dvorani Četiri godišnja doba i privući tako eklektičnu gomilu Pan-Nijemaca, konzervativnih intelektualaca i budućih nacista, sve to dok su druge radikalne desničarske skupine bile progonjene (Kurlander, 2015, 531).

Među prominentnim članovima društva Thule bili su budući nacistički filozof Alfred Rosenberga i mentor samog Hitlera, Dietrich Eckhart. To je poslužilo kao temelj za Sebottendorfovu tvrdnju da se upravo članovima društva Thule, Hitler prvo obratio za vodstvo u svom putovanju i da su to bili ljudi koji su prvi stali uz budućeg vođu *Reicha*. No potrebno je naglasiti da nema dokaza da je Hitler prisustvovao nekom od njihovih sastanaka (Roland, 2007, 18).

Stav Nacionalsocijalističke stranke prema okultnome

Odnos Nacionalsocijalističke stranke prema okultizmu je mnogo kompleksniji nego li se čini na prvi pogled. Naime na sam spomen Trećeg *Reicha* među prvim mentalnim slikama koje se pojavljuju su one čudnovatih tehnologija, uređaja i oružja koja mogu dovesti do razaranja na svjetskoj razini te eksperimenata na ljudima s ciljem stvaranja tisućljetnih vojnika za Tisućljetni *Reich*. No suprotno popularnom mišljenju Treći je *Reich*, odnosno pripadnici Nacionalsocijalističke njemačke radničke stranke su javno osuđivali okultizam i većinu tzv. graničnih znanosti (Kurlander, 2017, 161).

U Trećem *Reichu* je postojala jasna razlika između znanstvenog okultizma koji je bio javno priznat kao legitiman i komercijalnog okultizma kojim su se u očima javnosti bavili šarlatani. Političar i vođa kriminalističke policije Trećeg Reicha Arthur Nebe je strogo pazio prilikom razlikovanja istraživanja svih pojava koje su nedostupne prirodnom ljudskom percepcijom odnosno znanstvenog okultizma i svake aktivnosti koja počiva na, i iskorištava praznovjerje odnosno komercijalni okultizam. Znanstveni okultizam, Nebe naglašava, „ostaje izvan naše nadležnosti s policijskog stajališta… Suprotno tome, neznanstveni odnosno pseudoznanstveni okultizam zahtijeva najoštriji policijski nadzor i protumjere, pogotovo ako

se radi u komercijalne svrhe. " (Kurlander, 2015, 505). Korisno je i istaknuti da razlika koju Nebe ističe između znanstvenog okultizma i komercijalne eksploatacije neznanstvenog okultizma može poslužiti za razumijevanje prividnih proturječja u nacističkim stavovima prema graničnim znanostima i policijskog nadzora nad okultizmom uopće (Kurlander, 2015, 505).

Ta javna borba protiv okultizma se očituje u brojnim mjerama i zakonima koji ograničavaju rad šarlatana. Iako su neka nova ograničenja protiv okultizma stupila na snagu između 1933. i 1937. ona nisu proizvela nikakve nove metode već su samo pojačala Obrazac iz Weimarske ere, koji se usredotočio na iskorjenjivanje prijevara i iskorištavanja naivnih građana. Primjerice, 13. kolovoza 1934. promjena koja stupa na snagu je samo pooštrila zakon iz lipnja 1931. protiv vidovnjaka i čitatelja tarota koji su pokušali zaraditi novac pružajući informacije do kojih nije bilo moguće doći putem prirodnih sredstava. A u ostalim gradovima i regijama, zabrane protiv komercijalnog okultizma su bile samo pojačane i temeljitije provedene, iako nisu doneseni novi zakoni (Kurlander, 2017, 102).

Sam *Führer* kojeg se u medijima često poistovjećuje s mistikom ili čarobnjakom je pokazivao vidljivo neodobravanje po pitanju okultizma. Naime ne postoje dokumentarni dokazi koji podupiru teoriju da su Hitler, ali i oni najbliže njemu prakticirali magiju ili okultizam u bilo kakvom obliku. Čak je zabilježeno da je Hitler izrazio prezir prema *völkisch* okultistu Germanenordenu i njihovim kolegama koji su štovali Wotana (Roland, 2007, 163).

No poveznica između okultizma i nacizma je stvarna kao i činjenica da je njemačko društvo za vrijeme Trećeg *Reicha* bilo iznimno naklonjeno okultizmu. Iako je tadašnji režim težio iskorjenjivanju onoga što su smatrali sektaškim i komercijaliziranim okultizmom, visoko rangirani nacisti prihvaćaju pogranične znanstvene ideje i prakse za vlastite interdisciplinarne svrhe. To prihvaćanje je najviše vidljivo u njihovom odnosu prema astrologiji i parapsihologiji (Kurlander, 2017, 161). Također tu je i činjenica da iako su tijekom prvih šest godina Trećeg Reicha Hitler, Goebbels pa čak i Himmler zagovarali antiokultnu politiku ili prosvjetiteljske kampanje, većina nacističkih dužnosnika radila je na razlikovanju popularnog ili komercijalnog okultizma od onog znanstvenog odnosno ideološkog kojeg je režim općenito tolerirao pa čak i povremeno sponzorirao (Kurlander, 2015, 498).

"Hess akcija" bila je zasigurno ozbiljnija i agresivnije provođena mjera od bilo koje prethodne mjere poduzete od strane Trećeg *Reicha* protiv sektaških mislilaca i ezoteričnih skupina. Privedeno je ili uhićeno na stotine okultista, zaplijenjeno je tisuće knjiga i

ezoteričnih pribora. O ozbiljnosti ove akcije svjedoči i činjenica da su mnogi pojedinci i skupine koje su uspjele izbjeći ranije kampanje protiv popularnog okultizma, među koje spada i Njemačko društvo za znanstveni okultizam (*Deutsche Gesellschaft für wissenschaftlichen Okkultismus*), sada bili zabranjeni. Ipak, relativna umjerenost Heydrichove akcije, koja je gotovo zanemariva u usporedbi s mjerama poduzetim protiv komunista i socijalista, Židova, homoseksualaca, Jehovinih svjedoka, kao i mentalno i tjelesno onesposobljenih, nastavila je odražavati temeljne ambivalentnosti politike Trećeg *Reicha* nad okultizmom (Kurlander, 2015, 514).

4. Adolf Hitler

Adolf Hitler iako ga mediji ponekad prikazuju kao mračnog proroka na čelu zloglasnog režima povijesni podatci pokazuju gotovo sasvim suprotnu sliku. Ali iako on nije bio zainteresiran za okultizam kako smo ga objasnili u drugom poglavlju to nije spriječilo javnost da njegove karizmatične govore protumači kao utjecaj neke više sile. Također njegova averzija prema okultnome ne znači da njegov život i njegovo djelovanje nisu bili ispunjeni zanimljivim i ponekad krajnje neobjašnjivim događajima.

Domino efekt koji je pokrenuo slijed događaja koji su od mladog slikara iz Austrije stvorili ono što bi većina okarakterizirala kao najzloglasniju osobu modernog doba započeo je mnogo ranije od njegova uspona na moć, te čak i prije prvog svjetskog rata. U to se vrijeme Adolf Hitler trudio biti slikar, no bio je praktički siromašan i u stanju gotovo stalnog očaja. Nije uspio dobiti prijem u Bečkoj prestižnoj Akademiji likovnih umjetnosti ili gradskoj Arhitektonskoj školi i bio je primoran na dijeljenje otrcane jednokrevetne sobe s prijateljem iz djetinjstva u siromašnom dijelu grada. Ušteđevina njegove mrtve majke koja ga je do tad održavala na životu gotovo je bila potrošena, a mogućnost zarade za život prodajom svojih slika veličine razglednice nije se pokazala održivom. Bečka buržoazija se klonila malih i uličnih trgovaca, a osim toga Hitlerove skice bile su prema mišljenju kritičara grube i beskarakterne. Kako su dani prolazili ozbiljnost njegove situacije i mogućnost neostvarenja njegovih snova o tome da će postati umjetnik ili arhitekt kojemu će biti povjerena obnova glavnog grada postajali su sve stvarnijima. Ako je želio izbjeći život neispunjenog siromaha poput ostalih Bečkih skitnica trebao je pronaći nadahnuće i životnu svrhu. I upravo se to dogodilo jednog tmurnog popodneva početkom jeseni 1913., ispred muzeja Hofburg u Bečkom povijesnom *Heldenplatzu* sa svojom knjigom skica blijed sa smrknutim licem, stajao je mladi Adolf Hitler i promatrao prve kapljice kiše kako ispiru boju s njegovog najnovijeg akvarela (Roland, 2007, 30).

Muzej Hofburg bio je dosadan mauzolej posvećen prošlosti i staroj slavi dinastije Hapsburg koju je Hitler prezirao. Budući *Führer* je smatrao da oni simboliziraju staru, izrođenu aristokraciju koja je negirala svoje Njemačko podrijetlo. Kad su se kišni oblaci otvorili, nerado je potražio utočište među tim relikvijama austrijske imperijalističke prošlosti. Prema kripto-povjesničaru Trevoru Ravenscroft, autoru vrlo upitnog, ali često citiranog „Koplja Sudbine“ (1972), Hitler je površno promatrao izloške dok je šetao kroz ustajale, vlažne i loše osvijetljene galerije ukrašene tamnim uljanim slikama u reljefnim zlatnim

okvirima, okružene artefaktima u staklenim ormarima. Ali u *Schatzkammeru*, ili riznici, zastao je pred prikazom drevnih relikvija poznatih pod zajedničkim nazivom *Reichkleinoden*, nesvjestan značaja onoga što je gledao, odlutao je u dubinu svojih misli. Tek kad se turistički vodič počeo obraćati skupini stranih posjetitelja koja se gužvala oko njega, mladi Hitler se probudio iz svoga sanjarenja, i to u pravom trenutku da čuje legendu koja će mu promijeniti cijeli život. Naime vodič je pokazao na drevni vrh koplja, i objasnio da je s tim kopljem povezana legenda o koplju sudbine, odnosno da onaj tko to koplje primi i riješi njegove tajne, drži sudbinu svijeta u svojim rukama za dobro ili zlo. Pričalo se da je upravo to koplje, poznato kao Mač svetog Mauricija, Sveto koplje ili koplje Longina, ono s kojim je rimski legionar probio Isusovu stranu prije nego što je skinut s križa. Iz tog razloga se smatralo da posjeduje magična svojstva i da je zbog toga poznato kao Koplje sudbine. Neprekinuti niz pobjeda rimskog cara Karla Velikog se pripisivao upravo posjedovanju koplja, no njegove pobjede nisu jedina stvar koja potvrđuje tu teoriju, naime nedugo nakon što mu je koplje ispalo iz ruke kad se njegov konj ritnuo i bacio ga na zemlju život rimskog cara je prekinut od strane neprijatelja. Slična je sudbina zadesila njemačkog osvajača iz 12. stoljeća Fredericka Barbarossa koji je ispustio koplje prelazeći rijeku u Maloj Aziji gdje je potom odmah ubijen. Između njih koplje je posjedovalo ne manje od 45 careva koji su njime osiguravali pobjedu na bojnom polju ali i u senatu. Ali s obzirom na njegovu krvavu i slavnu povijest, koplje koje je Hitler promatrao se na prvi pogled činilo kao iznimno neugledan objekt. Oštrica u obliku lista obložena slojem hrđe bila je grubo popravljana žicom i položena u otvorenu kožnu futrolu na crvenom baršunastom podiju. Izuzev sitnih zlatnih križeva utisnutih na podnožju, ovo koplje je bilo jednako stotinama sličnih oružja iz istog razdoblja razasutih po muzejima širom svijeta. I iako nije bilo dokaza da je relikvija izložena u Muzeju Hofburg original, to Hitlera nije odvratilo da se izjasni kako je doživio otkriće kad se prvi put našao u njezinoj prisutnosti. Kasnije je napisao kako je odmah sam znao da je ovo važan trenutak u njegovu životu, ali da ipak nije mogao dokučiti zašto kršćanski simbol ostavlja takav dojam na njega. Činilo mu se da nosi neko skriveno unutarnje značenje koje jednostavno nije mogao dokučiti, značenje koje je osjećao u sebi je znao, ali ga još uvijek nije mogao osvijestiti (Roland, 2007, 31-32).

Nakon toga Hitler je služio u vojsci za vrijeme Prvog svjetskog rata. Gdje je imao proročki san koji ga je spasio od gotovo sigurne smrti, a to je bio samo jedan od nekoliko incidenata koji je uvjerio *Führera* da je njegov život zaštićen providnošću i to mu je potvrdilo da mora ispuniti božansku misiju. Tijekom zatišja u borbama na zapadnom frontu 1917., kaplar Hitler, trkač u bavarskom pješaštvu, zaspao je na svom položaju. Nekoliko minuta

kasnije probudio se u panici sanjajući da je živ pokopan nakon što je granata eksplodirala u rovu. Ustao je držeći se za prsa gdje je u snu pogođen tinjajućim gelerom. Kad je napokon shvatio što se događa i vidio da je zapravo neozlijeđen, shvatio je da su i njegovi suborci neozlijeđeni i da su se vratili čišćenju oružja i kartanju. Oni su pripisali Hitlerovu paniku još jednom slučaju posttraumatskog stresnog poremećaja. Hitler je osjetio potrebu da napusti zemunicu i odvažiti se preko ničije zemlje, unatoč riziku od neprijateljskih snajpera. U trenutku kad je shvatio veliku opasnost u koju se doveo, glasni zvuk iznad glave natjerao ga je da se instinktivno baci u krater granate, tada je silna eksplozija zatresla zemlju i obasula ga blatom i krhotinama. Kad je napokon oporavio živce, vratio se do rova gdje je pronašao svoje mrtve suborce zatrpane zemljom i krhotinama metala baš kao što je vidio u snu. Hitler je jedini preživio (Roland, 2007, 118).

Pred kraj Prvog svjetskog rata dvadesetšestogodišnji veteran i student umjetnosti, otpušten iz njemačke vojske zbog rana zadobivenih na zapadnom frontu, nastavio je prema Minhenu u potrazi za ispunjenjem cilja kojeg si je postavio onog oblačnog jesenskog dana kada je vidio Koplje sudbine. Iako nije bio niti rođen niti je odrastao u pravom *Reichu,* ambiciozni mladi umjetnik razvio je strast prema pangermanskoj ideologiji. Ubrzo nakon dolaska u glavni grad Bavarske, pridružio se radnoj skupini nacionalističkih istomišljenika posvećenih stvaranju Velike Njemačke lišene Židova i komunista. Pod snažnim utjecajem desničarskog, okultnog miljea predratnog Beča, radna skupina usvojila je razrađen niz narodnih (*völkisch*) ideja, uključujući pseudoznanstveni rasizam i ezoterične simbole poput svastike. U roku od dvije godine, mladi umjetnik pomogao je transformirati ovaj krug od nekoliko desetaka radikalnih rasista u Nacional-socijalističku njemačku radničku stranku (NSDAP) (Kurlander,2015, 528).

Mnogi koji su privatno poznavali Hitlera posebno u godinama prije njegova uspona na vrh Njemačke vlasti poznavali su ga kao smirenog te čak donekle povučenog umjetnika. Ako to usporedimo s Hitlerom kakvog svijet poznaje iz njegovih javnih govora jasno se vidi razlika u karakteru. Zbog toga se nameće pitanje, kada se ta transformacija dogodila. U svojoj mladosti Hitler je izbjegavao govore pred velikim masama ljudi, no njegovi kolege iz NSDAP-a su primijetili da, kada bi govorio o temama u koje je imao osobni interes i kada se to događalo pred ljudima koje donekle poznaje, Hitler je imao sposobnost da inspirira ljude na neobjašnjiv način. Zbog toga su ga poslali da vojnicima drži inspiracijske govore i na taj način pred ne baš zahtjevnom publikom vježba svoju vještinu govora. No čak ni njegovo novonastalo samopouzdanje ne objašnjava njegovu mogućnost da ljude dovede u stanje opće

ekstaze uz samo nekoliko riječi. On se u svojim govorima uzdizao iznad svojih slušatelja i osvjetljavao ih svojom čarobnom rječitošću, govorio je ono što su mislili. Tu mističnu čaroliju koju je Hitler bacio na milijune i milijune, primijetio je Heiden, često su uspoređivali s hipnotizmom, zanimljivo je da je mentalna usklađenost preduvjet za biti hipnotiziran ma koliko ta usklađenost mogla biti skrivena (Kurlander, 2017, 63).

Toj moći sugestije svjedoči i Albert Speer koji je svjedočio Hitlerovoj sposobnosti da podčinjava svoje podređene svojoj volji. Svi su bili pod njegovom čarolijom, slijepo poslušni i bez vlastite volje. Dok je imao ulogu glavnog arhitekta, Speer bi se nakon duljeg perioda provedenog uz Hitlera osjetio umornim, iscrpljenim i praznim. Admiral Donitz također je bio svjestan *Führerove* urođene sposobnosti za upijanje vitalnosti iz ljudi koji ga okružuju i iz tog se razloga fizički distancirao od svog vođe. On iznosi kako je namjerno vrlo rijetko odlazio u njegovo sjedište jer je smatrao da tako najbolje zadržava svoju inicijativu, te zato što bi nakon nekoliko dana provedenih u sjedištu osjetio potrebu da se distancira od Hitlerove moći sugestije. Čini se da je Hitler također bio jednako sposoban uliti drugima svoju energiju kad je to služilo njegovim ciljevima. Uspio je oživjeti potištenog i iscrpljenog Il Ducea. U četiri dana koja je Duce proveo uz Hitlera on je prošao potpunu promjenu. Kad je po dolasku izašao iz vlaka, izgledao je kao slomljeni starac. Kad je opet otišao, bio je u zapanjujuće dobrom stanju, spreman na sve (Roland, 2007, 79).

No kao što smo već spomenuli ono po čemu je Hitler bio poznat je njegova mogućnost da nadahnjuje mase. To je bio toliko nesvakidašnji prizor da su ga mnogi opisali kao trenutak u kojem pojedinac preda svoje tijelo na korištenje nekoj višoj sili i postane samo puki medij sila koje nisu sa ovoga svijeta. Tome su posvjedočili mnogi koji su iz prve ruke slušali njegove monologe koje je držao kada bi dozvolio da ga opsjedne ta moć veća od njega samog. Rauschninga, koji je bio pronicljivi promatrač Hitlerovog lika, napisao je: „Ne može se ne razmišljati o njemu kao o mediju. Većinu vremena, mediji su obični, beznačajni ljudi. Odjednom su obdareni onim što se čini biti nadnaravne moći, što ih izdvaja od ostatka čovječanstva. Te su moći nešto što je nešto izvan njihove istinske osobnosti ... Medij je opsjednut. Jednom kad kriza prođe, oni se ponovno vraćaju u osrednjost. Hitler je bio opsjednut na taj način, izvan svake sumnje sile izvan sebe - gotovo demonske sile od kojih pojedinac, Hitler, bio je samo privremeno vozilo. Smjesa banalnog i nadnaravnog stvorila je onu nepodnošljivu dvojnost u kojoj je bila svjesna moć njegova prisutnost ... Bilo je to poput promatranja bizarnog lica čiji je izraz odražavao neuravnoteženo stanje uma, zajedno s uznemirujućim dojmom skrivene snage.“ (Nazis and the Occult, Paul Roland, 75). Njegov

prijatelj iz djetinjstva August Kubizek također je bio je pogođen preobrazbom koja se dogodila kad god je Hitler bio nadahnut (Roland, 2007, 75).‘Bilo je to kao da je drugo biće progovorilo iz njegova tijela i pokrenulo njega koliko i mene. To uopće nije bio slučaj da je govornik bio zanesen vlastitim riječima. Naprotiv; Prije sam se osjećao kao da je i sam slušao sa zaprepaštenjem i emocijama prema onome što je iz njega izbijalo s elementarnom snagom ... poput poplavnih voda slomivši im nasipe, riječi su bujale iz njega. Dočarao je grandiozno nadahnjujući slike vlastite budućnosti i budućnosti svog naroda. Govorio je o mandatu koji će jednog dana dobiti od ljudi da ih vodi u visine slobode - posebna misija koja će jednog dana biti mu povjerena.' (Roland, 2007, 76), Gregor Strasser, prijatelj iz pivskih dana je još jedan od onih koji su bili pogođeni fizičkom transformacijom koja bi obuzela Hitlera kad god je govorio. ‘Slušajte Hitlera i čovjek odjednom ima viziju onoga koji će odvesti čovječanstvo u slavu. U tamnom prozoru pojavi se svjetlo. Gospodin komičnih brkova pretvara se u Arkanđela. Tada Arkanđeo odleti i tu je Hitler sjedeći, okupan znojem staklenih očiju. ' (Roland, 2007, 76). 1924 astrolog Elsbeth Ebertin je primijetio da se Hitler osjeća najugodnije samo kada ima mase ljudi ispred sebe. Na platformi je više poput medija, nesvjesnog alata viših sila. S tim se složio i liberalni novinar Rudolf Olden. Hitler je bio majstor mađioničar, za kojeg su drugi nacistički vođe bili tek niži mediji, ljudi srednje moći u usporedbi s *Führerom*. Rauschning je također tvrdio da je Hitler bio medij čije su istinski demonske moći činile ljude njegovim instrumentima. Jung također tvrdi da Njemačka politika nije napravljena, već je otkrivena kroz Hitlera. On je usnik bogova od davnina (Kurlander, 2017, 71). No taj dar govora je došao s visokom cijenom, jer svaki njegov nadahnjujući govor bi bio popraćen periodom iscrpljenosti i malaksalosti koji bi zahtijevao oporavak. Kao da bi u tih nekoliko minuta otvorio vrata bujici energije za koju ljudsko tijelo nije doraslo, zbog čega bi bio potreban duži oporavak.

Ipak javnost i vodstvo Njemačke nisu u njemu vidjeli samo nekoga tko razumije malog čovjeka već svojevrsnog mesiju njemačkog naroda. Neizbježno je da su takvi epiteti privukli pažnju Dietricha Eckharta i njegovih Thulističkih nacionalista. Kad je Eckhart svjedočio Hitleru u akciji, odmah je znao da je pronašao svog mesiju, ubrzo su nominalni predsjednik DAP-a, željeznički inženjer Anton Drexler i njegov suosnivač Karl Harrer bili su primorani prihvatiti nadzor nad njim kao nad njihovim najnovijim novakom. Eckhart je također izjavio aludirajući na Hitlera „Evo onoga za koga sam bio, prorok ali i preteča.“ Uspoređujući se s Ivanom Krstiteljem koji je bio preteča Isusu. Hitler je očito bio jednako oduševljen, vidjevši u Eckhartu čovjeka koji mogao biti i njegov mentor i njegov duhovni brat (Roland, 2007, 52). Hitler je također zadovoljavao želju *völkisch* desnice, za snažnim

führerom, točnije utjelovljenjem Sigurda, legendarnog Vikinškog ratnika i kralja Danaca koji je ostao upamćen po priči u kojoj ubija zmaja. A ako uzmemo u obzir da je zmaj u srednjem vijeku kao i Židovi u Trećem *Reichu* bio utjelovljenje zla, ta usporedba poprima još veću dozu legitimnosti. Međuratna Njemačka bila je preplavljena čežnjom za nacionalnim spasiteljem. Popularna literatura i tisak veličali su vrline generala, karizmatičnog diktatora i izmišljenih nadljudi koji bi mogli nagovijestiti materijalizaciju moćnog i stvarnog spasitelja. Nekoga tko će povesti Nijemce u stvaranje novog carstva. Od njihova poraza u svjetskom ratu, Jung opaža da su Nijemci čekali Mesiju, Spasitelja. Njemački nacionalisti očekivali su dolazak čarobnog svećenika (*Zauberpriester*) koji bi mogao djelovati kao interpretator ili premosnik između moćnih sila i običnih ljudi koji ih ne bi mogli razumjeti (Kurlander, 2017, 213).

5. Heinrich Himmler

Za razliku od Hitlera, Himmler je objeručke prihvatio okultizam i upravo je on taj koji je od tog vjerovanja u okultne sile i znanosti, te mogućnosti pojedinca da ovlada silama nematerijalnog svijeta i tako utječe na materijalni pokušao stvoriti pseudo-religiju. I to je želio upravo kroz zloglasni *Schutzstaffel* tj. SS odred. Zanimljivo je to da ako obratimo pažnju na današnjicu, među općom javnosti malo tko uopće zna za Himmlera, a sva njegova djelovanja i ako se to tako može nazvati postignuća se pripisuju upravo Hitleru.

Rođen u Minhenu 7. listopada 1900. u radničku obitelj, zbog svoje relativno malene građe nije mogao ispuniti viziju svoje obitelji da postane farmer. Zbog toga se nakon što je odslužio kratki period u vojsci pridružio NSDAP-u s ciljem stvaranja bolje Njemačke. Iako fizički nije bio ni impozantan kao ni primjer arijevca kakvog je propaganda promovirala, Himmlera je krasio briljantan um i mogućnost organizacije. Dokaz tomu je način na koji je stvorio i transformirao SS u pošast kao kakva je danas poznata.

Vremenska crta je sljedeća, 6. siječnja 1929 je dobio titulu *Reichsfurera,* u vrijeme kada organizacija nije imala mnogo više od 300 članova. Već dvije godine poslije 1931. osnovao je unutar SS-a sigurnosnu službu SD, a kroz četiri godine nakon dolaska na vodstvo povećao je broj članova na 50,000. 1934. godine je prebacio na SS sve policijske dužnosti stranke i preuzeo kontrolu nad Gestapom odnosno državnom tajnom policijom. Do 1937. sva tri glavna koncentracijska logora u Njemačkoj su bila pod upravom SS-ovih *Totenkopfverbande* odnosno Jedinice Lubanja, a već sljedeća godina označava osnutak *Waffen* SS-a ili SS-ovih vojnih jedinica. Što se tiče broja članova on je samo unutar *Waffen* SS-a u vrijeme osnutka iznosio 200,000. Taj broj se već do kraja 1938. popeo na gotovo 240,000, a kroz godine na čak 1,000,000 članova. Prema ovim brojkama pojedinac bi mogao zaključiti da je ulazak u SS bio jednostavan process, no Himmler je postavio brojne kriterije koje su potencijalni članovi morali zadovoljiti. Neki od tih kriterija su plava kosa, plave oči, natprosječna visina, te onaj možda najteži dokaz potvrđivanja svog arijevskog podrijetla minimalno do 1750. godine (Baker, 2000, 170).

Sa svojim prepoznatljivim ritualima, zakletvama i oznakama svaki SS-ovac je od trenutka učlanjenja bio programiran da prihvati da je bio više od običnog člana elitne borbene jedinice. On bio nadmoćno biće, amoralna sila koja u svemiru postoji izvan ljudskih pojmova

dobra i zla. U praktičnom smislu, svaki član je bio iznad zakona, i niti jedan ovozemaljski sud nije bio nadležan za SS. Samo su nadređeni mogli osuđivati svoje podređene. Svaki član je bio uvjetovan djelovati bez empatije prema neprijateljima i bez milosti prema onima koje država osuđuje kao nedostojne života, jer to su bili *untermenschen* odnosno podljudi. Jednom kad bi obukao crnu uniformu, od njega se nije tražila savjest niti bi ga se držalo odgovornim za zločine. Mogao je nekažnjeno ubijati i svaki njegov brutalni čin bi se smatrao uslugom državi (Roland, 2007, 151).

No SS nikad nije poprimio svoj finalni oblik. Himmlerova vizija za njegovu privatnu vojsku je bila da ona bude sjeme buduće superiorne rase koja će vladati novim *Reichom*. S tim ciljem na pameti Himmler je osnovao studij za SS činovnike u dvorcu Wewelsburg i *Ahnenerbe* odnosno institute za istraživanje predaka. Himmler je želio preobraziti SS iz jedinice Hitlerovih tjelohranitelja u poganski religiozni odred koji bi odgovarao samo njemu i samom *Führeru*. Također imao je planove da postavi razne industrije pod kontrolu samog SS-a i na taj način učini organizaciju potpuno autonomnom od države i njenih financija, praksu koju je kasnije usvojila Američka CIA. (Baker, 2000, 178).

Naravno Himmler je bio jako uključen u okultnu stanu Trećeg *Reicha*. Do te mjere da je on bio zadužen za stvaranje i provođenje većine okultnih odjeljenja i istraživanja unutar države. Gotovo čitavo desetljeće između 1935. i 1944. Heinrich Himmler je angažirao posebnu skupinu vještica ili *Hexen-Sonderauftrages* sa zadatkom pronalaska, prikupljanja te ako je potrebno i krađe arhivske građe koja se tiče vještica i njihovih progona na području cijele srednje Europe. Odjel koji je sačinjavalo četrnaest članova djelovali su u okviru Heydrichovog SD-a, a u period u kojem su bili aktivni uspjeli su prikupiti gotovo trideset tisuća dokumenata od raznih lokalni i regionalni arhiva, od Rajne sve do Češke. Za sobom su ostavili a masivni katalog zapisa, dokumenata i knjiga koji dokumentiraju stotine incidenata vračanja i ostalog okultnog djelovanja (Kurlander, 2017, 165).

Himmler je također bio arhitekt programa uzgoja superiorne rase po imenu *Lebensborn* ili Izvor Života. Ideja iza ovog plana je bila povećati broj čiste arijevske djece u Trećem Reichu, bilo kroz rađanje djece od strane čistih rasnih parova ili čak otmicom djece koja zadovoljavaju rasne kriterije iz drugih zemalja, uključujući i istočne teritorije. Inspiriran rasnom znanošću, Himmler je vjerovao da njegovi znanstvenici mogu izvući i eliminirati židovsku i slavensku krv stanovništva i na taj način proizvesti rasno čisti germanski odnosno arijevski narod. Himmler se nadao stvoriti visoke Nijemce s grčkim tipom nosa, plavim očima, zlatnom kosom, svijetlom kožom i drugim specifičnim rasnim karakteristikama.

Zanimljivo je i da je planirao stvoriti farme na kojima bi birani SS članovi bili poticani na oplođivanje žena koje bi bile prisilno odvedene iz svojih domova pretežito u nordijskim zemljama isključivo s ciljem stvaranja nove generacije Njemačkog nadčovjeka (Kurlander, 2017, 244).

6. Kako je okultna priroda Nacističke Njemačke utjecala na reputaciju Židova

Naravno što bi bila rasprava o Trećem *Reichu* bez spomena Židova i njihovog progona. Zanimljiva je Himmlerova tvrdnja da je inspiraciju za korištenje runa i drugih okultnih simbola poput dobro poznate svastike kao katalizatora i medija za kako prirodne tako i natprirodne moći dobio upravo od Židova i njihovog učenja Kabale. To je mistično i ezoterično učenje o Bogu i svijetu koje se koristi brojevima i slovima te njihovom kombinacijom, da bi objasnilo svijet i sve što se u njemu događa. Potrebno je istaknuti da se u svojim učenjima Židovi također referiraju na razne okultne i mnoge krajnje heretične prakse kao što su stvaranje glinenih golema kojima se kroz magiju da život s ciljem obrane Židovske populacije, nekromanija odnosno korištenje magije za vraćanje mrtvih u život te razne druge.

Jedan od glavnih razloga Hitlerovog neprihvaćanja Crkve a samim tim i kršćanstva je bilo vjerovanje da su iza te nove svjetske religije upravo Židovi. No Hitler nije bio sam pozivajući se na biblijske dokaze o židovskim zlonamjernim planovima, podržane kršćanskim institucijama i kozmologijom. Prema Himmleru, Židov, Papa se brine za zadovoljavanje židovskih interesa kroz svoju kontrolu nad kulturom i medijima, osiguravajući da njihov starozavjetni duh zarazi i uništi sve pred sobom. Da opravda svoje teorije zavjere Himmler je naveo biblijska izvješća o židovskoj podmuklosti i sudjelovanju u podlim zavjerama protiv pravednika, genocidne implikacije blagdana Purima i ulogu Židova u gotovo svakom ratu kroz povijest kao treće strane koja financira obje zaraćene strane. Rosenberg i Schwartz-Bostunitsch nazivao je Židove "pustinjskim demonima" (Kurlander, 2017, 255), s namjerom da izvrše ritualno ubojstvo, stvarajući kult Molocha i paleći djecu. Schwartz Bostunitsch je nadalje podsjetio svoje čitatelje kako je Jacob zaklao selo Arijevaca koji su odbili poštivati židovski seksualni zakon (Kurlander, 2017, 255).

Prema Rauschningu, *Führer* je vjerovao da je Židov pretčovijek, stvorenje drugog boga. On odnosno Židov mora doći iz neke druge korijenske rase. Židov je bio stvorenje izvan prirode i nešto strano prirodi. Nacisti pogotovo oni pri vrhu su smatrali da oni nastavljaju milenijski rat između djece svijetla odnosno arijevaca i stvorenja tame koje vode Židovi. Židovi su postali utjelovljenje i izvor svog zla u svijetu, kojima je cilj donijeti uništenje, ne kroz fizični napad na arijevce, već kroz podmuklu manipulaciju i upravljanje medijima i financijskim sistemom (Kurlander, 2017, 257). Preuzevši Sovjetski Savez kroz boljševizam, Židovi su sada prijetili da će donijeti istu paklenu bolest Njemačkoj. I samo je Treći *Reich* mogao pružiti otpor toj pošasti kroz tešku borbu protiv židovskog duha

(Kurlander, 2017, 258).

Oslanjajući se na brojne dokaze o stvarnoj prirodi Židova koji vuku niti iz sjene s ciljem uništenja bijele rase, nacističko vodstvo je tvrdilo da se vlasti ne moraju oslanjati na konkretne dokaze o zločinačkoj namjeri Židova da bi opravdali eliminaciju rasnih neprijatelja *Reicha*. Baš kao i inkvizicija koja je vjerovala da vještice moraju biti istrijebljene kako bi uništili đavla i prekinuli apsurdnu genetiku kojom su vještičji gen mogle nositi samo vještičje kćeri, vodstvo Trećeg *Reicha* je vjerovalo da bi nordijska rasa vladara mogla postići mir i blagostanje samo istrebljivanjem židovske neprijateljske rase koja je zarazila zdravu populaciju s kako je oni nazivaju rasnom tuberkulozom (Kurlander, 2017, 260).

No čak ni u smrti Židovi nisu pronašli mir od nacističkih progona, naime Židovska groblja su sistematično oskvrnjivanja i vandalizirana. No postojala je jedan iznimka. Drevno židovsko groblje u Wormsu bilo je pošteđeno, naravno zbog čega drugoga nego zbog praznovjerja koje je na neki način i osudilo židove. Himmler je smatrao da je mjesto posjeduje čarobnu geomantiju koja datira iz 11. stoljeća i koja bi bila poremećena ako bi se poravnanja promijenila. Također se bojao nekog oblika odmazde od strane više sile ako se koji od 2000 grobova uznemiri jer su tijela pokopana u svetom pijesku kojeg su Židovi donijeli iz Jeruzalema (Roland, 2007, 149).

7. Odnos Nacističkog režima prema religiji

Usprkos snazi okultizma i pokušaja Himmlera da stvori svoju verziju religijskog reda dominantna religija u Trećem *Reichu* je bila kršćanstvo, i vodeći okultisti su imali zanimljiv odnos prema njoj. Iako su željeli iskorijeniti taj ogranak Židovske religije za vrijeme rata su gradili paravan tolerancije dok su u pozadini plagirali i prisvajali kršćanske relikvije i običaje. Također je zanimljivo da zbog sekularizacije koja je zahvatila Weimarsku Republiku, Crkva nije bila u položaju da se javno usprotivi okultizmu, ali je dalje imala značajnu potporu javnosti.

Himmler je smatrao da je Isus bio arijevac i da je moderna Crkva izopačila njegovu poruku i na tome izgradila lažnu religiju kojom zavodi mase. Stoga je smatrao da su i kršćanske relikvije originalno arijevske. I iako se uobičajeno vjeruje da je Sveti Gral artefakt Kršćanskog podrijetla, čaša svjetlosti simbol je višeg Ja na Zapadu među ezoteričnim tradicijama te je stoga još jedna besramno ukradena arijevska ideja. Moguće je da je Himmler zamislio Gral u obliku kojem ga je opisao Wolfram von Eschenbach u Parzivalu, odnosno kao sveti kamen. No vjerojatnije je da ga nije bilo briga kakav je oblik Gral imao sve dok je on bio medij za usmjeravanje okultne moći kroz koji je on mogao usmjeriti kozmičke sile koje bi osigurale nepobjedivost SS-a (Roland, 2007, 132).

Otto Rahn imao je zadatak provesti istraživanje Svetog grala i izgubljene civilizacije Thule. Rahn je u svojoj široko popularnoj knjizi "Potraga za gralom" (1933), iznio teoriju da su srednjovjekovni heretici poznati kao Katari istinski zaštitnici poganske arijevske religije. Rahn u svojoj drugoj knjizi, "Luciferov sud" (1937), koja je napisana pod pokroviteljstvom Himmlerove *Ahnenerbe*, otišao korak dalje. U njemu je Rahn špekulira da je Gral bio središte katarskog kulta Luciferiana, odnosno štovatelja samog vraga, čiji su članovi prakticirali urarijsku religiju koja potječe iz Tibeta i sjeverne Indije, te je preko Perzije, stigla na područje Europe u predmoderno doba. No nakon što su optuženi za krivovjerje i vračanje, posljednji preživjeli članovi velikih civilizacija Thule i Atlantide, iskorijenjeni su od strane Katoličke crkve. Njihova učenja su pak opstala među vitezovima Templarima i tibetanskim redovnici. Tijekom druge polovice devetnaestog stoljeća ovu Luciferijansku tradiciju oživjeli su teozofi, ariozofi i te razne völkisch ezoterične skupine, otvarajući put renesansi u ario-germanskoj religiji (Kurlander, 2017, 163).

Odnos nacista prema kršćanstvu je iznimno složen i kontradiktoran. S jedne strane

nacisti su se izjašnjavali kao protivnici kršćanstva ali s druge stane nisu poduzimali nikakve akcije s ciljem eliminacije kršćanstva. Stoga se postavlja pitanje, zašto se Treći *Reich* nije agresivnije kretao protiv Crkve? Jedan od razloga je povezan s praznovjerjem nacista i njihovim strahom od natprirodnih moći koje su pridavali i Židovima i Masonima. Još jedan razlog je taj da im logistika nije dopuštala eliminirati milijune inače arijskih Kršćana na isti način na koji su mogli zatvoriti, protjerati ili ubiti relativno malenu kohortu masona ili rasno tuđih Židova. Zbog toga je nacističko vodstvo planirao krenuti protiv kršćanske crkve tek nakon pobjede u ratu (Kurlander, 2017, 167).

No kada bi se otarasili okova kršćanstva što dalje. Treći *Reich* odnosno njegovi vođe su imali viziju nacionalne religije u kojoj bi oni bili na vrhu. Treći *Reich* je prihvatio niz poganskih, ezoteričnih i Indoarijskih vjerskih doktrina koje su se poklapale s rasnim, političkim i ideološkim ciljevima države. Zbog toga je nacizam, smatra britanski teolog Christopher Dawson, kršćanstvu predstavljao drugačiju prijetnju od svjetovnog liberalizam ili ateističkog marksizma. Opasnost je, ne da je nacistički pokret antireligiozan, tvrdi Dawson, već da on ima vlastitu religiju koja nije ona kršćanske ortodoksije. Nacistička religioznost bila je fluidna i nesuvisla stvar koja se izražava u nekoliko različitih oblika. Postojao je neopaganizam krajnjeg pangermanskog elementa, zatim arijanizirano i nacionalizirano kršćanstvo njemačkih kršćana i rasni i nacionalistički idealizam koji je karakterističan za pokret u cjelini. Dawson navodi kako bi svi ovi sojevi mogli razviti mitologiju i etiku koja bi mogla zauzeti mjesto kršćanske teologije i kršćanske etike (Kurlander, 2017, 163).

8. Nacistička veza s Tibetom

Kao što smo spomenuli u drugom poglavlju dosta okultnih i pseudo-religijskih obilježja je Treći *Reich* preuzeo iz Tibetanske kulture. Teorije raznih okultnih znanstvenika su povezale Tibet i arijevce zbog čega su Nacisti provodili brojne ekspedicije po Tibetu te su čak doveli brojne rodovnike nazad u *Reich*.

Rauschning je tvrdio da svaki Nijemac ima jednu nogu u Atlantidi i jednu na Tibetu, tu je mislio upravo na vjerovanje u etno-religiozne veze između izgubljene ario-germanske civilizacije Thule (Atlantide) i Indoarijska civilizacija sa središtem u sjevernoj Indiji. Mnogi nacisti su vjerovali da je Tibet bio posljednje utočište zadnjih važnih elemenata arijevske nordijsko-atlantske urbane kulture, odnosno Arijevaca, koji su pobjegli s Atlantide nakon velike poplave. Neki su nacisti također prihvatili budističke elemente vjere s navodno ur-arijskim ili ur-germanskim korijenima kao što su doktrine o reinkarnaciji i karmi (Kurlander, 2017, 184).

Interes nacista prema Tibetu je pojačavalo njihovo vjerovanje u šuplju zemlju i podzemne gradove. Upravo se za Tibet vjerovalo da je točka koja povezuje drevne i izgubljene podzemne svjetove Šambalu (*Shambhala*) i Agartu (*Agartha*). Za Šambalu se vjeruje da je mjesto koje postoji od početka svijeta i koje naseljavaju bića čistog srca koja imaju natprirodne moći i nadljudske sposobnosti. Također su blagoslovjeni s naprednom tehnologijom i vječnom mladošću te slobodno vrijeme provode baveći se znanošću i umjetnošću. Život još ugodnijim čini klima koja je ugodno topla i koja u kombinaciji sa uvijek pogodnim vjetrovima pruža bogate plodove. Što se tiče lokacije tu priča postaje zamršenija, naime kroz godine su se pojavile razne teorije od toga da je to stvarno mjesto skriveno na ili u Zemlji, preko vjerovanja da se Šambala nalazi u drugoj dimenziji ili prostorno-vremenskom kontinuumu, pa sve do toga da je to jednostavno stanje uma. Što se tiče Agarte, Ferdinand Ossendowski je jedan od najobuhvatnijih izvora informacija, budući da se kroz svoja putovanja kroz Mongoliju i Sibir susreo s brojnim lamama koji su mu opisivali to mistično podzemno kraljevstvo. Prema njihovim pričama tu živi Kralj Svijeta koji vlada iznad i ispod Zemljine površine i ima moć da uništi sav život na Zemlji. Stanovnici podzemlja mogu uzgajati usjeve zbog neobičnog svjetla koje se može naći u podzemlju. Također živa bića podzemlja su isto tako fantastična, neka od njih su rasa s dva jezika koji im omogućavaju da pričaju dva govora istovremeno, te kornjače koje imaju šesnaest nogu i

jedno oko. Nažalost malo je toga naveo o točnoj lokaciji Agarte, ali Ossendowski tvrdi da mu je rečeno da ako se na nebu pojavi zlatna kugla, osoba je mora slijediti da bi otkrila lokaciju ovog podzemnog carstva (Baker, 2000, 155).

No možda najzanimljivija poveznica Trećeg *Reicha* i Tibeta je malo poznato društvo Vril. Ono se prvi put spominje kada su 25. Travnja 1945. Ruski vojnici probijajući se kroz devastirani Berlin u prizemlju razrušene zgrade pronašli scenu kao iz horor filma. Ukupno sedam tijela od kojih je šest bilo posloženo u krug sa sedmim u centru, ležalo je na tlu. Svi su bili obučenu u njemačke vojne uniforme, a tijelo u sredini imalo je žarko zelene rukavice. Utvrđeno je da preminuli nisu stradali u borbi već da su počinili neku vrstu ritualnog samoubojstva i ono što je bilo najveći šok, sve žrtve su bile Tibetanske nacionalnosti. Treba istaknuti da ovo nije jedini takav zabilježen slučaj, na stotine usmrćenih Tibetanaca je pronađeno u Berlinu nakon njegovog pada. Odgovore na to pitanje kao i na podrijetlo imena Vril društva možemo pronaći u romanu Edwarda Bulwera-Lyttona po imenu "*The Coming Race*". Roman prati avanturista koji se na jednom od svojih putovanja odluči istražiti napušteni rudnik i otkrije podzemni svijet koji naseljava superiorna rasa ljudi po imenu Vril-ya. Oni su se nakon prirodne katastrofe spustili pod zemlju i izgradili napredno društvo uz pomoć tehnologije koja se zasniva na vril sili koju ljudski um ne može shvatiti, ali protagonist romana je opisuje kao kombinaciju električne energije, magnetizma, galvanizma te kombinacije raznih drugih sila prirode. Zanimljivo je da neki okultni teoretičari tvrde da ovaj roman nije fikcija već da je on svojevrstan putopis koji je maskiran od strane autora kao fantazija. Razlog boravka Tibetanaca u Berlinu nikad nije otkriven no na temelju podataka koji su dostupni formirale su se dvije teorije. Prva je da su pokušavali kontaktirati tu superiornu rasu ljudi na duhovnom levelu kako bi im ovi pomogli u osvajanju svijeta, a druga je ta da su pokušali usmjeriti i ovladati misterioznu vril silu (Baker, 2000, 161).

9. Redefiniranje znanosti u Trećem Reichu

Teorija šuplje Zemlje

Ideja šuplje Zemlje nije ništa novo ili jedinstveno za naciste. Onda datira iz 17. stoljeća kada je engleski astronom Edmund Halley, otkrivač poznate komete koja je nazvana po njemu, objavio članak u kojemu je predstavio teoriju i njome objasnio varijancu Zemljinih magnetskih polova. Zamišljao je Zemljinu koru kao vanjski sloj šuplje kugle unutar koje su se dva unutarnja sloja vrtjela različitim brzinama, promjena brzine između sfera predstavljala je odstupanje u kardinalnim točkama od dana do dana odnosno poravnanje Sjever-Jug-Istok-Zapad.

Tristo godina kasnije, varijaciju ove teorije prihvatio je jedan bivši Njemački borac i Goeringov prijatelj iz prvog svjetskog rata, Peter Bender. Bender je vjerovao da ljudska rasa živi u velikoj kugli, da je nebo njezin unutarnji sloj i da su ono što mi vidimo kao zvijezde samo tragovi svjetlosti koji se probijaju kroz pukotine i dolaze iz veće sfere iznad nas. Taj fenomen je nazvao fantomskim svemirom i koliko god se to činilo nevjerojatnim, Goering nije jedini visoko pozicionirani nacist koji je podržao tu teoriju, a među njenim pristašama su se našli i mnogi Nijemci kao i pomorski časnici (Roland, 2007, 125).

Utjecaj te teorije je bio toliki da je u travnju 1942. skupina na čelu s dr. Heinzom Fisherom uspjela naručiti cjeloviti test na Baltiku, gdje je postavljen prototip radarske stanice opremljene za slanje snopa infracrvene svjetlosti u nebo pod kutom od 45 stupnjeva. Test je organiziran s nadom da će se zrake odbiti od krov naše sfere natrag na Zemlju gdje bi proizveli radarsku sliku brodova koji bi bili izvan vidnog dometa broda koji provodi eksperiment. Naravno eksperiment je bio neuspjeh i ekspedicija se morala suočiti s bijesom *Führera* koji već na samom početku bio skeptičan i smatrao test ozbiljnim rasipanjem ljudi i resursa u kritičnom trenutku rata. Bender i najglasniji zagovornici njegove teorije bili su poslani u koncentracijski logori. Situacija je bila tako ozbiljna da je i samom Goeringu bilo previše neugodno da stane pred Hitlera u obranu svog prijatelja. Dr. Fisher je izvukao živu glavu, te je nakon završetka rata odveden je u Ameriku, gdje je postao značajan doprinos u razvoju hidrogenske bombe (Roland, 2007, 127).

Teorija svjetskog leda

Iako i ona spada u granične znanosti Teorija svjetskog leda bila je previše značajna da bi se samo usputno spomenula i ona zaslužuje opširnije objašnjenje. Naime ona je bila jedina granična znanost koju je Hitler prihvatio u cijelosti i s uvjerenjem. Zanimljiv je razgovor između Hitlera i Himmlera o čovječanstvu prije incidenta s mjesecima. Odnosno o carstvu Atlantide, koje je bilo žrtva katastrofe kada su se mjeseci srušili na Zemlju (Kurlander, 2017, 152). Za Himmlera, Teorija svjetskog leda služila je i kao potvrda arijevske superiornosti. Jer prema njoj Arijevci nisu evoluirali od majmuna poput ostatka čovječanstva, već od bogova koji dolaze izravno s Neba na Zemlju u sjemenu života koje je bilo sačuvano u vječnom ledu kozmosa. Ti su drevni nadljudi nekoć posjedovali paranormalne moći i izvanredno oružje poput legendarnog Thorovog čekića. Thorove moći nisu imale veze s prirodnom grmljavinom i munjama, one su bile moguće kroz visoko razvijeno oruđe arijevskih predaka koje je bilo u posjedu samo nekolicine (Kurlander, 2017, 154).

Autor ove teorije je Austrijski inženjer rudarstva Hans Horbringer. On je bio opčinjen mjesecima, njihovim nastankom i djelovanjem. Također je smatrao da je zemlja prije sadašnjeg mjeseca imala minimalno šest prirodnih satelita od kojih su svi pali na Zemlju. Razlog za te padove, kako je Horbringer vjerovao, je činjenica da svemir nije vakum već da je on ispunjen hidrogenom koji usporava putanju svemirskih tijela i usmjerava ih da se sudare sa tijelom oko kojeg se okreću. Također je smatrao da je Mjesec prekriven slojem leda debljine 225 km., isto kao i Mars, Venera i Merkur. Tvrdio je i da je Svemir pun divovskih komada leda, koji mogu objasniti većinu svemirskih fenomena. Primjer za to daje objašnjenjem Mliječne Staze i Sunčevih pjega, za Mliječnu stazu tvrdi da ju sačinjavaju blokovi leda umjesto milijuna zvijezda, a Sunčeve pjege objašnjava sudarima tih svemirskih ledenjaka s površinom Sunca (Baker, 2000, 210).

Korijenske rase

Začetnica ideje o korijenskim rasama je Helena Petrovna Blavatsky. Podrijetlom je iz niže plemićke obitelji iz koje se sa sedamnaest godina udala za Nikifora Blavatsky, guvernera Everana današnjeg glavnog grada Armenije. No kada se nakon prekida braka koji je trajao nekoliko tjedana predomislila i umjesto povratka kući ukrcala na parni brod za Konstantinopol, ona je pokrenula slijed događaja čiji je doseg nadišao sva njezina

predviđanja. Naime madam Blavatsky je sljedećih 25 godina provela putujući po svijetu i baveći se okultizmom. Plod njezinih putovanja su dvije knjige, prva koja se zalaže za opće prihvaćanje okultizma kao legitimne prakse i druga pod imenom Tajna doktrina (Baker, 2000, 30).

Prema njenim riječima knjiga opisuje 7000000 godina star zapis koji se nalazi skriven ispod Himalaja i koji je pisan na Atlantidskom jeziku. Tajna doktrina opisuje povijest svemira i inteligentnog života koji se u njemu nalazi. Madam Blavatsky tvrdi da je na početku vremena u Svemiru postojalo jedinstveno uzvišeno biće koje se kako bi stvorilo život podijelilo u više dijelova i formi. Nakon tog dijeljenja započinje prvi od sedam ciklusa postojanja, a unutar svakog od tih ciklusa se događa uspon i pad sedam korijenskih rasa. Prva četiri ciklusa su obilježena prelaskom duhovnog u tjelesno, a zadnja tri obilježava povratak iz tjelesnog u duhovno. Na kraju tog procesa će se sav život ponovno objedini u jedno biće nakon čega cijeli proces ponovno započinje. Korijenske rase prolaze kroz isti proces kao i svemir, s prve četiri kroz koje duhovna bića postaju tjelesna i zadnje tri gdje je taj proces suprotan. Redoslijed korijenskih rasa je sljedeći. Prvi su netjelesna duhovna bića koja žive u nevidljivoj zemlji. Zatim dolaze Hiperborejci stanovnici izgubljenog polarnog kontinenta, treći su Lemurianci, oni su bili hermafroditi visoki četiri i pol metra, s četiri ruke, smeđe kože. Živjeli su na kontinentu u Indijskom oceanu koji je danas pod vodom, ali su izumrli zbog miješanja s lijepim ali inferiornim rasama nakon što su se podijelili u dva spola. Nakon njih dolaze Atlantiđani s istoimenog otoka u Atlantskom oceanu. Oni su također bili rasa divova sa nadljudskom snagom koju su u kombinaciji s naprednom tehnologijom i mističnim moćima koristili da bi sagradili goleme gradove. No zbog svoje dječje naivnosti bili su prevareni i potaknuti na korištenje crne magije što je rezultiralo potapanjem njihova kontinenta. Peta korijenska rasa su dobro poznati Arijevci, ujedno i predci Nijemaca (Baker, 2000, 32).

Današnji Nijemci napisao je Walther Wüst, predsjednik *Ahnenerbea*, odnosno Indo-Nijemci su bili rasna plemena Indo-germanskog jezika i ponajprije nordijske rase koji su se sakupili u pojaseve u blizini planinskih lanaca Alpa, Karpata, Kavkaza, Urala, Himalaja i razdvojili se na pojedine etničke skupine. Također je naveo da možda nisu posjedovali ono što moderni ljudi smatraju carstvom. Unatoč tome, mogao se opaziti iskonski odnos između svih Indo-Nijemaca tijekom vremena, što je dokazalo da su prirodni vladari svijeta ili *welthersscher*. Pozivajući se na Jakoba Wilhelma Hauera, Wüst je objasnio da novi Indo-germanski *Reich* nije bio kraljevstvo, ni država već život koji podupire i životvorna jedinica,

usavršena produhovljenost zajednice, krvi i kulture. Wüstovo zamišljeno Arijevaca protezalo se od Islanda na sjeverozapadu do Perzije i sjeverne Indije na jugoistoku. Te imperijalističke ideje je objašnjavao na jednostavan način, ako su drevni Indoarijci bili prirodni kolonizatori čiji se rasni i duhovni trag proširio i izvan europskog kontinenta, to bi trebao učiniti i Treći *Reich* (Kurlander, 2017, 205). H. K. Günther, čije su indoarijske rasne teorije s jednakim entuzijazmom citirali Hitler i Himmler je iznio tezu u kojoj su nordijska plemena ostavila svoj trag u Istočnoj i Južnoj Aziji, gdje su nakon što ih je prirodna katastrofa desetkovala stvorili hijerarhijski sistem putem kojeg su vladali ili su bili prisiljeni na miješanje s inferiornom populacijom (Kurlander, 2017, 185). Arijevci su svoj prvi napad na Aziju pokrenuli više od dva tisućljećima prije Krista. Neki su stigli do Japana i Kine, postajući plemići, zbog čega su kineska i japanska aristokracija imale nordijske osobine kao što su vidljivo duga lubanja i gotovo bijela koža, ponekad u kombinaciji sa zgodnim europskim obilježjima. Ostatak Arijevaca prošao je kroz Kavkaz i stigao u Indiju. Tamo su napravili kastni sustav za zaštitu njihove krvne loze, nakon čega je bogati mladi nordijski par rodio je princa Budu. Ove indoarijske koncepcije potkrijepile su Hitlerov savez s Japanom i one su pomogle objasniti njegov govor o stvaranju svjetskog carstva, uključujući željeznicu od Francuske obale pa sve do Mandžurije (Kurlander, 2017, 206).

Rune i okultna simbolika

Rune su nastale iz izvornog odnosa između ljudskih rasa, duh božjih sinova i svjetskog duha, i zbog toga su nacisti smatrali da bi upravo rune mogle odvesti dostojnog tragača natrag u svoju kozmičku domovinu i dati mu mistično sjedinjenje s Bogom (Goodrick-Clarke, 1985, 158).

Wiligut kojeg smo spomenuli u sklopu trećeg poglavlja, i njegove irminiske i ariosofske kolege Emil Rüdiger, Wilhelm Teudt i Günther Kirchoff, među ostalima postavili su ideju o takozvanom crnom suncu, srži geomantske energetske mreže, koje se moglo oponašati kroz jogu i čije je središte ležalo negdje u Crnoj šumi (Kurlander, 2017, 178).

Wiligut je dizajnirao *Totenkopf* prsten za birane članove SS-a. Wiligut je tvrdio da je njegova religija dio superiorne arijske civilizacije, koja je nastala tisućljećima prije zabilježene povijesti, u vrijeme kada su se divovi, patuljci i mitske zvijeri kretale ispod neba ispunjenog s tri sunca. Wiligut i njegove pristaše su nadalje tvrdili da su to bili bogovi Irmina, Asen podijeljen u četiri razreda: odinistički, balduristički, toristički i lokiistički. I zajedničko

im je da su svi mogli kontrolirati misli ljudskih bića. Bijela super rasa ili svijetla djeca, koji su potjecali od Asena, stajali su iznad donjeg rasnog oblika, odnosno neandertalaca, crnaca i Židova. Nažalost, miješanje rasa i demonizam proizveli su fatalni rat između irminista i votaničara, koji su se razlikovali po božanstvu njemačkog boga zvanog Krist. Kao rezultat ovog međusobnog sukoba, irminska civilizacija je bila uništena. Sve što su ostale bile su drevne relikvije, poput navodnog Irinista hram na Externsteineu (Kurlander, 2017, 177).

Svako veliko carstvo ima svoj simbol koji se nosi na zastavi u srce neprijateljskog teritorija. Stoga je i Treći *Reich* trebao nešto što će ga predstavljati. Kada je tražio simbol za zastavu, simbol svastike je bio središnji dizajn koji je nacrtao zubar Friedrich Krohn, član Germanenskog reda i njegovog izdanaka, društva Thule. Na njemu je bila crna svastika na bijelom krugu unutar crvenog polja. Bijela koja simbolizira nacionalno jedinstvo i crvena koja predstavlja krv prolivenu za cilj, iako je službena izjava bila da crveno predstavljalo partijske socijalističke težnje. Krohnova svastika je bila okrenuta u smjeru kazaljke na satu, kao što je bilo uobičajeno s istočnom verzijom svastike, no Hitler je inzistirao da se preokrene (Nazis and the Occult, Paul Roland, 21). Budući da je tradicionalna svastika okrenuta u drugom smjeru i da ona simbolizira sreću i univerzalnu harmoniju, činjenica da je Hitler odlučio okrenuti svastiku potaknula je brojne špekulacije. Pojavila se teorija da je Hitler odabrao konačni dizajn da istakne važnost crne magije i zla unutar Trećeg *Reicha*, no kao i s većinom ovih teorija istina je drugačija i mnogo jednostavnija. Naime postoji nekoliko razloga koji negiraju ovu teoriju. Prvi od njih je da Hitler nije vjerovao u okultizam i magiju, druga je da je on vjerovao da genocidom Židova i inferiornih rasa on ne čini ništa zlo, već suprotno, vjerovao je da je to njegov viši cilj. Razlog za konačni dizajn je jednostavan, Hitler je bio umjetnik i imao je istančane estetske kriterije te je svastika kakvu poznajemo danas bila estetski najprimamljivija.

Prema nordijskoj legendi, runsku je abecedu čovječanstvu dao Odin, jednooki bog koji luta svijetom ljudi dijeleći mudrost i pravdu. U Islandskoj legendi iz 13. stoljeća, Sagi Volsunga, *Brynhyld* (Brunhilde) upućuje *Sigunda* (Siegfrieda) da su rune korijen svih stvari i uvjerava ga da, ako na ručki od mača ureže runu Tyr, koja predstavlja boga rata pobjeda u bitci će mu biti osigurana. Tu praksu su usvojili Vikinzi a potom 600 godina kasnije i pripadnici SS-a. Udruženje s magijom proizlazi iz činjenice da su rune prethodile pisanoj riječi u Europi, ali i u tome da su imale drugačiju funkciju. To je ideografska abeceda slična egipatskim hijeroglifima i kineskim znakova, svaka runa znači više od slova, ona predstavlja simbol, značajnu riječ ili čak pojam. Smatra se da svaka runa posjeduje suštinu neke ideje

kojoj može pristupiti poznavatelj runske magije koji želi dotaknuti njezinu iskonsku silu. Naime njihovi oštri, jednostavni obrisi isklesani su u kamenu, metalu i drvu utisnuti su ostatkom osobne energije osobe koja ih piše. Rune su bile široko korištene u cijeloj Europi od 400 godina prije nove ere za zaštitu svetog mjesta pokopa mrtvih, te u čarolijama i prokletstvima. Napisani jezik ih je zamijenio tek krajem srednjeg vijeka, ali one su i danas zadržale svoje okultne asocijacije. Rune se još uvijek koriste za proricanje, ili da se kroz meditaciju nad određenim simbolom probudi određena kvaliteta ili atribut u pojedincu. Iz tog su razloga *völkisch* okultisti tvrdili da su rune istinski izraz drevne arijske kulture, dok je pisano pismo bilo semitsko i površno. Podrijetlo i značenje runa bili su opsesija Arijevskih akademika *Ahnenerbea* koji su svako otkriće runskog pisma u dalekim zemljama interpretirali kao opravdanje za Njemačke teritorijalne zahtjeve, odnosno zaključili su da su dotičnu zemlju teutonski narodi sigurno naselili u drevnim vremenima. Jedan ugledni runski učenjak, Josef Heinsch, otišao je tako daleko da je sugerirao da Rajna zapravo tvori golemu runu koja objašnjava mistični značaj regije. U međuvremenu, mistično značenje runa nadahnulo je Himmlera da usvoji one rune za koje je smatrao da će djelovati kao talismani koji će zaštititi ili nadahnuti njegove ljude. Dupla *sig* runa koju koristi SS, predstavlja pobjedu i prema tome prihvaćajući je kao svoju oznaku, oni koji su je nosili bi utjelovili njeno značenje putem uspješnog osvajanja, hrabrosti, snage, jedinstva, odanosti i fizičke energije. Himmlerovo intenzivno zanimanje za čarobnu moć runa rezultiralo je odrednicom koja je nalagala SS-ovim časnicima obvezno pohađanje runskih tečajeva i predavanja (Roland, 2007, 139).

10. Stapanje znanosti i okultizma

Vojni eksperimenti

Hermann Göring zapovjednik *Luftwaffea* je u toku rata razvio zabrinutost za mogućnost svojih pilota da podnose napore s kojima se susreću na svakodnevnim misijama. Već su se radili eksperimenti na nadmorskoj visini i tome kako ona utječe na majmune. No, krajem 1941. Sigmund Rascher predložio je da *Luftwaffe* iskoristiti rastuću populaciju ratnih zatvorenika u koncentracijskim logorima za provođenje ljudskih eksperimenata (Kurlander, 2017, 246). Budući da su u početku dobili dopuštenje da eksperimentiraju samo sa zatvorenicima koji su smrtno bolesni, da bi povećali populaciju mogućih ispitanika, Rascher je odlučio započeti s označavanjem zdravih zatvorenika kao terminalno bolesnih. Zatim, kako bi dodatno impresionirao Himmlera u pogledu značaja ovih pokusa, on ih je odlučio snimiti. Tijekom dva tjedna 1942. godine Rascher je prisilio gotovo dvjesto Židovi, Rusa, Poljaka i njemačkih zatvorenika da sudjeluju u eksperimentu, usmrćujući ih gotovo polovicu u tom procesu. Nesputan rezultatima, upitnom znanstvenom i etičkom vrijednosti Rascherovih pokusa, Himmler je odobrio konstrukciju tlačne komore za nastavke eksperimenta (Kurlander, 2017, 246).

Također Rascher je željno tražio odgovor na Himmlerov upit je li moguće ubiti ispitanike, a zatim ih vratiti natrag u život (Kurlander, 2017, 247). Taj bizarni Himmlerov upit je rezultirao tim da u ljeto 1942. zrakoplovstvo sudjeluje u zajedničkim eksperimentima o učincima umjetne topline u oživljavanju ljudskih bića koja su bila podvrgnuta velikoj hladnoći. Rascher bi spustio živog ljudskog subjekta u mrzlu vodu, a zatim bi ih pokušao oživjeti kroz aplikaciju umjetne topline. Naravno eksperimenti nisu uspjeli. Himmler je savjetovao Raschera da nastavi eksperimente primjenjujući prirodniju, životinjsku toplinu, budući da je *Reichsführer* mogao zamisliti da bi supruga ribara jednostavno morala odvesti svog napola smrznutog muža u krevet i ugrijati ga svojim tijelom. Naravno i ova varijanta se pokazala jednako uspješnom kao i prijašnja (Kurlander, 2017, 247).

Vrijedan spomena je i pokušaj nacista da se posluže okultnim silama da otkriju neprijateljske položaje odnosno da stvore okultnu zamjenu za radar i sonar. Jedan on najopsežnijih pokušaja je bio osnivanje Pomorskog instituta. Po puštanju iz koncentracijskog logora Fuhlsbüttel u ožujku 1942, Wulffu je naređeno da se javi u ultratajni institut povezan s pomorskim sjedištem u Berlinu u kojem se trebao zaposliti kao znanstveni novak. Međutim ubrzo je shvatio da je taj institut bio samo paravan za pokušaj nacionalsocijalističkih čelnika da ovladaju ne samo prirodnim, već i natprirodnim silama u svrhu osigurana pobjede u ratu.

Koristilo se sve, ono znanstveno i intelektualno, zatim prirodni i natprirodni izvori moći pa čak i moderna tehnologija i srednjovjekovna crna magija, sve to u svrhu konačne pobjede. Vidovnjaci su se za proricanje mjesta savezničke mornarice koristili samo kartom Atlantika i viskom. Rezultati su bili razočaravajući, no to ih nije obeshrabrilo jer su dokaz pronašli u činjenici da su Britanske sile potopile velik broj njemačkih podmornica. No razlog za to naravno nije bio okultne prirode već su Britanci uspješno probili tajni kod kojim su nacisti komunicirali. Čak i u onim slučajevima kada se uspjeh nazirao, nadležni znanstvenici nisu pokušali procijeniti ni interpretirati metode pronalaska. Daleko najuvjerljiviji dokaz za djelotvornost proricanja prezentirao je šezdesetogodišnji umirovljeni arhitekt Ludwig Straniak koji je nadređenima rekao da ako mu se pokažu fotografiju broad, on će ga potom precizno locirati na karti. Prvotna nepovjerljivost ubrzo je nestala kada je uspješno locirao Bismarcka i Princa Eugena, brodove koje su Britanske sile mjesecima bezuspješno lovile. Međutim, čak i to izvanredno postignuće nije bilo dovoljno da uvjeri sumnjičave vojne umove da bi Straniak bio značajna taktička prednost *Reicha*. Još jedan iznimni dokaz njegove sposobnosti je bio kada je na pomorskom institute suočen s testom u kojem je trebao odrediti lokaciju grumena metala koji je prethodno bio stavljen na veliki papir i zatim uklonjen. Stranijak je potom uveden u sobu i nakon skeniranja papira svojim viskom uspješno je odredio mjesto na kojem se prethodno nalazio metal. Nažalost, njegovi nadležni nisu imali razumijevanja za njegovu psihičku osjetljivost i izvršili su ogroman pritisak na Straniaka i njegove kolege da lociraju neprijateljske sile. Neizbježno, članovi grupe su podlegli stresu koji je uzrokovalo svakodnevno dokazivanje svojih sposobnosti, te je njihov potencijal brzo opao. Straniakovo zdravlje pogoršalo se i njegove kolege su otpuštene. Institut se vratio konvencionalnim znanstvenim eksperimentima. Unatoč gotovo nikakvim rezultatima Wulffovi investitori bili su dovoljno impresionirani da zatraže da osmisli program ispiranja mozga kako bi očvrsnuli um i tijelo njemačkih vojnika, da ih se pripremi za uvjete koje je trebao podnijeti tijekom invazije na Rusiju kasnije te godine te da se svakom čovjeku usadi potreba za samopožrtvovanjem. Inspiracija za ovaj projekt je došla od njihovih saveznika Japanaca za koje su bili uvjereni da su fanatični žar u svojim vojnicima probudili kroz kombinaciju psihološke indoktrinacije i droga. Ne zna se je li Wulff postupio onako kako je zamoljen, i ako je, kolika je bila uspješnost te indoktrinacije ali činjenica je da je SS zaradio reputacija gotovo samoubilačke samopožrtvovnosti tijekom njihovog početnog napada na Rusiju te jeseni (Roland, 2007, 111).

Iako nije klasični eksperiment zloglasni program eutanazije T4 kojim su nacistički liječnici ubili najmanje 70 000 starijih i invalida njemačke nacionalnosti također spada u ovu

kategoriju. Eutanaziralo se one za koje se smatralo da žive život nedostojnim života. Želja za eksperimentiranjem s prirodnim metodama zacjeljivanja također je dovela do ideje da SS-ovci zaraze logoraše s rakom, tifusom i malarijom (Kurlander, 2017, 250).

Tehnologije za okončanje rata

U Trećem *Reichu* se dogodila jedinstvena i fascinantna kombinacija različitih krajnosti. Spoj znanosti i tehnologije s okultnim učenjima i teorijama. Tu kombinaciju je omogućila opsjednutost vođa *Reicha* s novim, destruktivnim i čudesnim tehnologijama posebno tijekom posljednje faze rata. To je bio izravan plod međuratnog maštanja o znanstvenoj fantastici koja bi im omogućila razvoj oružja koje bi moglo neutralizirati strateški nedostatak Njemačke koji im stvaraju geografski položaj, manjak resursa pa čak i manjak radne snage. I iako se možda na prvi pogled čini suludom, ako uzmemo u obzir opčinjenost mnogih nacista drevnim, izvanzemaljskim super ljudima, koji su posjedovali sposobnost proizvodnje sofisticiranog oružja ili su imali moći telekineze, telepatije i upravljanja munjama, vjerovanje da bi konačna pobjeda mogla biti osigurana čudotvornim tehnologijama više nije tako nezamisliva. Nakon što su vidjeli da Savezne sile nakon 1942. godine, redovito pobjeđuju u bitkama kroz čistu kvantitetu, donsena je odluka da se prednost daje kvaliteti u odnosu na kvantitetu. To je direktno utjecalo na povećanje razvoja tih takozvanih čudotvornih tehnologija. Himmler se složio s Hitlerom da je naglasak na kvalitativnoj superiornosti značio da se trebaju usredotočiti na pojedinačna oružja. Na nesreću Nijemaca Himmler je bio diletant koji je izbjegao vrlo složene projekte u korist onih koji su mu bili lako dostupni ili osobno poznati.

Upravo je zbog toga zanemario nuklearnu tehnologiju i njezinu vojnu primjenu te je radije investirao u razvoj mlaznih lovaca, raketa i raznog drugog oružja koje je prema njihovim riječima manje ovisno o revolucionarnoj Židovskoj znanosti atomske fizike (Kurlander, 2017, 266). No usprkos neuvažavanju nuklearne tehnologije iskapanja u radnom kampu Mauthausen Gusen, koji je u početku bio namjenjen za izgradnju zrakoplova, ukazuju na visoku razinu radioaktivnosti, dajući dodatni sloj legitimnosti glasinama o tajnom laboratoriju za atomsko oružje koji je sponzorirao Himmler. Ipak upletenost Himmlera je upitna zbog incidenta koji se dogodio na prezentaciji održanoj 1942., pod nazivom Uran–235 u organizaciji *Reich* vijeća za istraživanje pod vodstvom Wernera Heisenberg. Zabilježeno je da je Himmler propustio sastanak zbog svoje tajnice koja nije to smatrala prioritetom, dok je Hitler je pokazao sličnu nezainteresiranost (Kurlander, 2017, 267).

To nije spriječilo vrhovno zapovjedništvo njemačke vojske da 10. listopada 1942. naruči istragu o mogućnosti lančanih reakcija uzrokovanih cijepanjem atoma te o proizvodnji anti-gravitacijskih strojeva odnosno letećih tanjura. Leteće tanjure su tobože razvili stručnjaci za rakete, među kojima su Waltera Dornbergera i Rudolfa Schrievera, ovi leteći tanjuri su se u teoriji mogli koristiti za električno i elektromagnetsko ometanje drugih zrakoplova. Provođenje testnih projekata nazvanih *Kugelblitz* i *Feuerball* daju moguće objašnjenje zabilježenom fenomenu "*Foo Fightersa*", o čijem su nastupu 1943. godine izvijestile savezničke zračne snage. Svjedoci u izvješćima opisuju male okrugle leteće objektima koji su uletjeli na putanju savezničkih bombardera da bi stvorili zbrku i izazvali električne kvarove. Zanimljivo je to da se u gotovo svim arhiviranim dokumentima iz Trećeg *Reicha* spominje želja za razvijanjem oružja koje će imati mogućnost ometanja neprijateljskih bombardera. Još jedan poznati pokušaj stvaranja anti-gravitacijskog uređaja koji se čak i bazira na nuklearnoj tehnologiji je onaj pod nazivom Zvono (*Die Glocke*). Prvi ga spominje poljski novinar Igor Witkowski, na temelju povjerljivih podataka koje je poljska obavještajna služba izvukla iz SS-ovog časnika Jakoba Sporrenberg prije pogubljenja. Witkowski navodi kako je saznao da su brojni su Njemački znanstvenici i ispitanici umrli krajem 1944. i početkom 1945. radeći na nekoj vrsti anti-gravitacijskog uređaja na nuklearni pogon kodnog imena Zvono, u Donjoj Šleskoj, u objektu poznatom kao Div u blizini Wenceslausa na Češkoj granici. Sporrenberg je također otkrio da je Zvono uređaj visok od dvanaest do petnaest metara s dva suprotno rotirajuća cilindra napunjena tekućinom, kodnog imena *Xerum* 525. Tekućinu je opisao kao opasnu, izgledala je slično živi i bila je pohranjivana u spremnicima nalik onima za olovo. Također u eksperimentu su se koristili i drugi rijetki laki metali kao što su torij i berilijev peroksid, kako bi se potaknuo anti-gravitacijski pogon unutar zvona. Sporrenberg je predložio da je uređaj koristio kompresiju vrtloga i odvajanje magnetskog polja. Još jedan od pokušaja stvaranja letećih tanjura se dogodio u svibnju 1941., kada je SS Schaubergera doveo u koncentracijski logor Mauthausen, gdje mu je naređeno da među zatvorenicima odabere skupinu inženjera. Sa svojim novim timom, Schauberger je razvio više projekata među kojim su pročišćivač vode, visokonaponski generator za biosintezu vodikovog goriva iz vode, uređaja za cijepanje atoma, a najpoznatiji je bio leteći tanjur ili *Repulsine*. Na temelju preostalih zapisa, letjelica je imala promjer od 1,5 metra, težinu od 135 kilograma a pokretao ju je mali elektromotor koji je mogao letjelicu podići u zrak stvarajući vrtlog. Kada je to testirano u proljeće 1945., znanstvenik koji je surađivao sa Schaubergerom izvijestio je da se leteći tanjur neočekivano uzdigao do stropa, zračeći plavozelenim, a zatim srebrnastim sjajem. Nekoliko dana nakon ovih testova, prema nekim izvještajima, stigla je skupina

Amerikanaca koji su odveli Schaubergera u zaštitni pritvor usput zaplijenivši sav njegov istraživački materijal pod klasificiranom kategorijom istraživanja atomske energije (Kurlander, 2017, 275).

11. Zaključak

Afinitet, kako vodstva tako i građana, Trećeg *Reicha* prema okultnome bio je poznat još za vrijeme trajanja zloglasne države. Po završetku rata ta je veza kroz godine postajala sve jača, a kao glavni pokazatelj toga možemo uzeti pop-kulturu i multimedije. Počevši od filmova poput Operacija *Overlord, Frankenstein's Army, Dead Snow* ili serijala *Outpost,* pa preko kultnih klasika u svijetu video igara kao što su *Call of Duty WW2* ili *Wolfenstein* lako je formirati sliku Trećeg *Reicha* kao države koja bi da je imala vremena i resursa proizvela strahote i abominacije u svojoj misiji da spoji tajne nekog mističnog nevidljivog svijeta s tehnologijom i znanosti naše stvarnosti.

Tema ovog istraživanja je bila odvojiti stvarne povijesne činjenice od onoga što se kroz 80 godina od pada Trećeg *Reicha* dodalo priči da ju se uljepša i učini zanimljivijom za slušatelja. Također predmet istraživanja je bio otkriti kako je okultizam dosegao visine koje nigdje drugdje u modernism društvima nisu zabilježene i kako je on utjecao na opće njemačko društvo i njegov razvoj. Cilj istraživanja je bio istražiti sve prethodno navedeno, te prikupljene podatke sagledati iz perspektive današnje kulture i vremena te pokušati usporediti to sa svjetonazorom ljudi iz sredine 19. Stoljeća i za kraj prezentirati to široj populaciji.

Naravno budući da se ovaj rad dotiče i suvremenog vremena, a kao šo smo naveli sekularizacija je premosnica između okultizma u našem periodu i onoga u Trećem *Reichu* potrebno se osvrnuti i na nju. Razmatranje o sekularizaciji traži zajednički odnos između religije i modernosti, a on je prilično kompleksan. Time se otkriva očito: razmatranje o sekularizaciji nužno se pretvara u razmatranja o modernom svijetu i o duhu moderniteta, zbog čega se očituje kao proces racionalizacije, a koju ne možemo izjednačiti s modernizacijom kao što i modernizacija i sekularizacija nisu srodni fenomen (Starić, 2009,1019). "Modernitet nije samo doba sekularizacije, racionalizacije i duha kapitalizma, poistovjećenoga s raščaranošću svijeta, već i ponovni ‘povratak svetog’ (Bell, 1978, 187-208). Naime, sekularizacija (Kovačević, 2021, 173-196) pokazuje da religioznost nije uvjetovana procesima dekadencije religije, religijske promjene i teorije religijskog autoriteta koje treba promatrati kroz prizmu ideologija i mentaliteta društvenih struktura. Premda je religioznost neizostavno vezana uz sveto što dovodi do uspona novih religijskih oblika, religioznost podjednako kao i religija nije ideologija ili regulativna ili integrativna značajka društva – iako je istina da je kroz svoje institucionalne oblike u različitim vremenima funkcionirala na taj način. Religija je sastavni aspekt ljudskog iskustva jer je odgovor na egzistencijalne teškoće koje predstavljaju ricorsi ljudske kulture (Kovačević, Malenica, Mustić, 2020, 114). Ona je

„arhetipski vezana za misterij, smrt, bol, ljubav, grijeh, spas, kaznu, svršetak svijeta – teme koje je teologija sekularizacije bila odbacila, kratkovidno smatrajući da su neodržive i zastarjele u našoj tehničkoj i znanstvenoj civilizaciji“ (Jukić, 1975, 48).

Rezultati istraživanja pokazali su da je dobar dio onoga što je prihvaćeno u društvu kao opće poznato nastao u procesu gluhog telefona koji traje više od pola stoljeća. Naime kada se tako dug vremenski period spoji s režimom koji je bio rodno mjesto raznih, za većinu krajnje ne etičkih postupaka, rezultat je dodavanje detalja, prenapuhavanje te u pojedinim slučajevima i izmišljanje narativa. Također smo objasnili neke od najvažnijih događaja i čimbenika za okultna zbivanja u tom period, te zloglasne eksperimente i teorije iza kojih je nacistički režim stajao.

12. Literatura

1. Goodrick-Clarke, N., (2004) **"THE OCCULT ROOTS OF NAZISM Secret Aryan Cults and their Influence on Nazi Ideology"**, London: Tauris Parke Paperbacks.
2. von List, G., (1914) **"The secret of the runes",** Rochester, Vermont: Inner Traditions.
3. Kurlander, E., (2017) **"Hitler's Monsters A SUPERNATURAL HISTORY OF THE THIRD REICH",** London: Yale University Press.
4. Roland, P., (2012) "**Nazis and the Occult"** London: Arcturus Publishing Limited.
5. Kurlander, E., **"The Nazi Magicians' Controversy: Enlightenment, "Border Science," and Occultism in the Third Reich",** Central European History 48 (2015), 498–522.
6. Baker, A., (2000) **"Nevidljivi orao : Povijest nacističkog okultizma",** Velika Gorica: Stari Grad
7. Črpić, G.; Jukić, J., (1998) **"Alternativna religioznost"**. Bogoslovska smotra. 68(4): 589-617.
8. Riffard, P., A., (1989) **"RIJEČNIK EZOTERIZMA"** Augustus Cesarec: Zagreb.
9. M. Wild, Unterwegs zu den sternen. Der Zeitgeist des New Age als Herausforderung für die Kirche, u: Bibel und Kirche 1/89, str. 23.).
10. Paić, Ž., (2006) **"Moć nepokornosti, intelektualac i biopolitika"**, Zagreb: Antibarbarus, Zagreb.
11. Mardešić, Ž., (2007) **"Rascjep u svetome"**, Zagreb: Kršćanska sadašnjost.
12. Deutsch, J., (1963) **"Some Problems of Church and State in the Weimar Constitution"**, Yale Law Journal.
13. Ćimić, E., (2005) "**Religija kao integralni dio kulture**".
14. Jukić, J., (1999) "**Lica i maske svetoga**", Zagreb: Kršćanska sadašnjost.
15. Chaves, M., (1994) "**Secularisation as Declining Religious Authority"**, Social Forces: University of North Carolina Press, 3:749–774.
16. Starić, A., (2009), "**Enciklopedijski teološki rječnik**", Zagreb: Kršćanska sadašnjost.
17. Jukić, J., (1975), **"Sociološki pristup sekularizaciji",** Bogoslovna smotra , 2(45): 39-48.
18. Bell, D., **"The Return of the Sacred: The Argument About the Future of Religion"**, Zygon: Journal of Religion and Science 13 (1978), 3, 187–208,
19. Kovačević, V.; Malenica, K.; Mustić, M., (2020) **"Koncepcija sekularizacije u suvremenoj sociologiji religije i Mardešićeva vizija dijaloga",** Novi dijalog - Novi sugovornici. O dijalogu u društvu i Crkvi na tragu Željka Mardešića / Macut, Ivan ; Šarčević, Ivan ; Vuleta, Bože - Split : Služba Božja, 2020, 103-116.
20. Kovačević, V., (2021) **"Od sekularizacije religije do revitalizacije religije"** Filozofska istraživanja, 41 (2021), 1; 173-196.

Sažetak

Okultizam i Treći Reich su postali nerazdvojni pojmovi, ali u tom procesu istina je postala zagađena miskoncepcijama i legendama o eksperimentima na rubu znanosti i okultnoga. No gdje ima dima ima i vatre, stoga u ovom radu analiziramo stvarne razmjere okultizma u Trećem Reichu i otkrivamo istini o tome što se uistinu događalo za vrijeme vlasti tog zloglasnog režima. Istraživanje je provedeno prikupljanjem podataka iz širokog spektra knjiga te njihovom usporedbom i analizom da bi se došlo do podataka koji opisuju stvarne događaje a izostavljaju fikciju.

Ključne riječi: okultizam, natprirodno, Treći Reich, nacizam, Adolf Hitler.

Summary

Occultism and the Third Reich became inseparable concepts, but in the process the truth became tainted with misconceptions and legends about experiments on the fringes of science and the occult. But where there is smoke, there is also fire, so in this paper we analyze the real scale of occultism in the Third Reich and discover the truth about what really happened during the rule of that infamous regime. The research was conducted by collecting data from a wide range of books and comparing and analyzing them in order to obtain data that describe real events and omit fiction.

Key words: occultism, the supernatural, the Third Reich, Nazism, Adolf Hitler.

Bilješka o autoru

MARKO JAMAN rođen je 16.09.1999. godine u Šibeniku, gdje je pohađao Osnovnu školu Petra Krešimira IV i Osnovnu školu Meterize. Završio je Prometno-tehničku školu, a trenutno je student III godine preddiplomskog studija jednopredmetne sociologije istraživačkog smjera na Filozofskom fakultetu u Splitu.

Elektronička pošta:
mjaman@ffst.hr

Obrazac I.P.

Izjava o pohrani završnog/diplomskog rada (podcrtajte odgovarajuće) u Digitalni repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu

Student/ica: MARKO JAMAN

Naslov rada: OKULTIZAM U NJEMAČKOM REICHU

Znanstveno područje: DRUŠTVENE ZNANOSTI

Znanstveno polje: SOCIOLOGIJA

Vrsta rada: ZAVRŠNI RAD

Mentor/ica rada:

DOC. DR. SC. VLAHO KOVAČEVIĆ

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Komentor/ica rada:

_____

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Članovi povjerenstva:

IZV. PROF. DR. SC. IVANKA BUZOV, DOC. DR. SC VLAHO KOVAČEVIĆ, TOMI POPOVIĆ

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju,* NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

a) rad u otvorenom pristupu
b) rad dostupan studentima i djelatnicima FFST
c) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).
(zaokružite odgovarajuće)
U slučaju potrebe (dodatnog) ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Mjesto, nadnevak: 13. 9. 2021.

Potpis studenta/studentice: Jaman

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja MARKO JAMAN, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice SOCIOLOGIJE, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mojega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 13.9.2021

Potpis Jaman